

MLADOST

LETNIK XIII. 2., 3. ŠTEVILKA

»Mladost«, orlovsko gl'asil'o, izhaja v začetku vsakega meseca v Ljubljani. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, pritličje. — Naročnina je za člane Orlovske zveze 20 K, za vse druge 25 K na leto. — Posamezna številka velja 3— K. — Odgovorni urednik je Ludovik Tomažič. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Urejuje: **Jože Stabèj**, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Pripravljajmo se!

Dnevi 1. slovanskega orlovskega tabora v Mariboru, ki se bo vršil od 29. julija do 3. avgusta 1920 so vedno bližje. Nekaj kratkih mesecev še in treba se bo odpraviti na pot v Maribor za več dni. Orli-tekmovalci bodo morali priti že v sredo 28. julija zvečer, vsi drugi Orli pa v petek 30. julija zvečer. Iz Maribora bodo mogli oditi v nedeljo 1. avgusta ponoči, v kolikor ne bodo zaposleni še nadaljna dva dni. Naj misli na vse to že danes vsakdo in naj s tem vedno računa. Natančnejši spored tabora bomo priobčili prihodnjič.

Telovadci naj neumorno vadijo in pilijo vaje, ki so določene za javen nastop na taboru. Kdor ne bo znal vaj povsem dobro, na taboru ne bo smel nastopiti in tega načela se bo držal vaditeljski zbor Orlovske zveze strogo in enako za vse.

Tekmovalci naj preberejo natančno tekmovalni red, ki je izšel v posebni knjižici in naj se drže dosledno vseh navodil v nji. Urite in vadite se, da bodo tekmovalne vrste čim vzornejše.

Trobentači naj se drže navodil, kakor so priobčena v ti številki »Mladosti«. Proč s površnostjo in polovičarstvom!

Pevci naj si nemudoma naroče Orlovsko pesmarico, ki stane izvod 3 K, 20 izvodov skupaj naročenih po 2-50 K izvod. Orlovska pesem mora doneti na naših pohodih skozi jugoslovanski Maribor iz tisočih grl in oznanjati veselje in radost katoliške mladine. Pevski zbori naj se učijo dr. Fr. Kimovčeve »Staroslovenske sv. maše«, ki se bo pela skupno pri slavnostni sv. maši. Naročite nemudoma posamezne glasove, ki stane vsak 2 K. Ne odlašajte več!

Godbe naj enako ne izgube izpred oči zavesti, da se je treba veliko vaditi in učiti. Igrati bodo smele le tiste godbe, ki bodo res dobro izvežbane.

Pripravlja naj se vse in sleherni, da bo mogel pohiteti brezskrbno na veliki dan katoliške misli v Maribor. Vse, prav vse se mora takrat zbrati na 1. slovanskem orlovskem taboru, doma naj ostanejo samo čuvaji in onemogli. Vsaka vas, vsaka fara naj že zdaj prične z organizacijo udeležnikov v posameznih skupinah, ki naj ima vsaka svojega vodnika. Pri toliki množini ljudi je pač gotovo, da bo moral skrbeti vsak sam zase. Osrednji pripravljalni odbor bo itak čez glavo zaposlen s preskrbo številnih gostov in telovadcev.

Vsi na delo, roke vseh naj se gibljejo neumorno!

Dom veselja.

Dr. Gregor Rožman.

Bral sem zapored Pavel Bourgetov roman »Zmisel smrti« in Aleš Ušeničnikovo »Knjigo o življenju«. Pa saj se jako lepo ujemata. Ako je smrt po sodbi zdravnika Ortega brez zmisla, konec vsega, je tudi življenje nujno brez zmisla. Čemu ti dnevi življenja, če je njih konec noč brez jutra? Ti dve knjigi sta v resnici orlovskega duha. In prav bi bilo, če bi se na fantovskih večerih temeljito porazgovorili o globokih vprašanjih, ki jih obdelujeta. Poglobili bi si svoje življenske nazore. Zagorel bi nam v dušah še močnejše veseli optimizem življenja.* Pa sem si zapisal nekaj misli na rob knjige. Tu jih imate, bratje!

Orel je po svojem bistvu optimist. Življenje polje v njem, življenje v telesu gibčnem, življenje v mladi duši, življenje v srcu toplem! A življenje, ki je vredno tega sladkega imena, je svetlo oko, vir najglobljega veselja, ne pozna nobenega pesimizma, ki je strup življenja.

* Opomba uredništva. Ker se v tem članku ponavljata izraza optimizem in pesimizem, podamo tu razlago obeh besed, kakor jo beremo v Aleš Ušeničnikovi »Knjigi o življenju«: Optimizem (iz latinskega optimus, najboljši) pomeni v modroslovju (filozofiji) naziranje, da je dejanski svet najboljši, tako da Bog ne bi mogel boljšega ustvariti, navadno pa (tako tudi v tem članku): neko vedno duševno razpoloženje, da človek prezre, kar je slabega, — in vidi in upa le bolj dobro; pa tudi prepričanje, da je zadnji namen vsemu dobro, ki mu tudi, kar je slabega, mora služiti. Neki optimizem, da bomo kljub vsem težavam dosegli, kar smo si postavili kakor cilj, neko tako veselo upanje je potrebno, sicer bi duh

Danes pa hodi pesimizem življenja po ulicah, zrak je nasičen z njim — in kvišku moraš obračati oči, da te nenadoma ne zagradi za srce in se zaje kakor vampir v tvojo dušo. Pesimizem? Danes, v času »vesellega pijančevana«? Ali ne čitaš na vsakem hišnem oglu pozive k veselju, plesu in zabavi? Vidim in berem jih, te razno-bojne lepake — a tudi to vidim, da jih je vkljub kričeči barvi pisal črnogledi pesimizem! Ker jim življenje nima zmisla, ker se boje trenutka, ko poteče ura od vekomaj jim uravnana, se v blazni bojazni oklepajo zabave, užitka in skušajo s tem izpolniti vedno hujšo praznoto življenja, umoriti to napol nezavedno bojazen kakor Ortega svojo bolečino z morfi em v Bourgetovem romanu. Veseljačenje je smrt veselju!

Še drugi znak današnjega pesimizma — veriženje, tihotapstvo, »trgovanje« vseh, ki hlepe po premoženju. Srečal sem na ulici mladeniča, ki ga poznam že vrsto let. Kaj je? Nič! A nastopa kakor baron v najlepši obleki, čeravno se je pred letom jedva mogel za silo dostojno obleči. »Trguje« in je zaslužil v enem tednu več ko jaz v desetih letih. Ko pa sem mu zaupno potrkal na srce in se hotel veseliti njegove sre-

klonil in dejavnost onemogla. Vsi veliki možje, moške velikih dejanj, so bili optimisti. Nasprotnje temu je pesimizem (iz latinskega pessimus, najslabši), nazor, da na svetu ne more biti slabše, ko je in da je zato najbolje ne biti; potem pa tudi bolešno duševno razpoloženje, da vidi človek vse »od slabe strani«, vse »črno«. — Knjigi, ki jih omenja pisatelj zgoraj, sta: Pavel Bourget, Zmisel smrti. Iz francoščine prevedel Andrej Kopitar, in Aleš Ušeničnik, Knjiga o življenju. Založila je obe Leonova družba v Ljubljani, prvo l. 1917, drugo l. 1916, kjer se tudi naročata. — Orlovskim odsekom nujno priporočamo, da razpravlja o obeh knjigah večkrat na fantovskih večerih.

če — so se zablestele solze v njegovih očeh. Nikjer ne najde veselja — in premoženje mu ni odvzelo pesimizma, ki ga muči tisočkrat huješe ko pred letom dni — revščina.

In vidiš jih lahko vsak dan pred banko. Zlate dolare so razstavili — našemu papirju v zasmeh! Gledajo, zrejo nemo, a lesket očij jim bliska kletvice! Pesimizem življenja! Vse ulice so ga polne!

Orel — ti si nositelj optimizma in veselja. Če bi te ne bilo, če bi ne bil razširil svojih kril nad našo krasno domovino, danes še bi te morali ustanoviti, ker sicer bi šel narod ves v propast, v črni pekel glodajočega pesimizma.

Orel, zavedaj se apostolstva svojega! Res »blagovest« je tvoj program, je tvoj nauk. Blagovest veselja in optimizma. Širi ta nauk, nesi to solnce v slednjo vas, v zadnjo kočo, kjer obupujejo srca nad življenjem! Žarki iz tvoje mlade duše, iz tvojega toplega srca bodo pregnali mračni pesimizem.

Orel bodi nositelj in širitelj pravega veselja! To je tisto veselje, katero čutimo le tedaj, kadar oživotvorimo svojo krščansko vero kolikor mogoče popolno v vsem življenju in delovanju. Kdor se še ni potrudil »vere živeti«, ta ima za te besede gluha ušesa, za pravo veselje zaprto srce. Kdor pa je poskusil, je okusil pravo veselje, h kateremu sv. Pavel kliče: »Veselite se vedno v Gospodu!« Če kdo, ima stoteri povod k veselju tisti, ki iz krščanstva črpa radost življenja, ker edino ta vir je neusahljiv. Ali še nisi nikdar okusil resnice Jakobove besede: »Če je kdo žalosten med vami, naj molí.« (Jak. 5, 12.) Globoka modrost, življenska izkušnja je v njih. Mladenič, ki je po dolgih dvomih in zmotah našel pot k veri in njenemu veselju, mi je rekel nekoč: »Bil sem do smrti žalosten včasih, a nikdar nisem našel tolažbe. V pijači sem iskal omame. Zdaj pa zadostuje en Oče naš, ko me napade prejšnja obupna žalost — in nebo duše je zopet jasno.«

Orel bodi govitelj notranjega veselja! V duši mora biti solnčno, tedaj je veselje tračno. Zunanje življenje nam nalaga skrb in žalost — a v najglobljem kotu srca mora vedno ostati solnčen kotiček, kamor se skriješ pred temnimi viharji življenja, »kakor žalostec se, a vendar vesel« (2. Kor. 6, 10). Kako to? Znani-

lec neminljivega veselja, Kristus Gospod je rekel strmeči množici: »Kraljestvo božje je v vas« — in to kraljestvo je kraljestvo blaženosti in veselja. Ne iščimo ga zunaj — ni ga, ako ne sije iz nas v svet okrog nas. V nas mora biti kraljestvo veselja. A kje? V veselih mislih in čuvstvih ali z drugo besedo, v dobrih mislih in čuvstvih! Ničevne, temne, razdirajoče misli, misli zavistne, jezne, sovražne, lakomne, škodoželjne, nezadovoljne, nečiste — so smrtonosne veselju. Čiste, visoke misli, božje, večne misli, misli upanja, ljubezni, usmiljenja, potrpljenja, dobrega namena, čuvstva hvaležnosti, prijateljstva, skromnosti in ponižnosti, namen koristiti, drugim v prid se udejstvovati — te misli, ta čuvstva si gojimo v srcih — to je kraljestvo veselja v nas, vir najradostnejšega optimizma!

Orel bodi sejalec medsebojnega veselja! Kaj je sreča? Druge osrečevati! In veselje? Druge razveseliti! Znan nemški pisatelj mi je rekel: »Eno željo imam! Da bi povzročil s svojimi spisi, da bi se stotisoč bralcev vsaj za trenotek od srca zasmajalo. To bi bil najboljši sad mojega pisateljevanja.« To je i naša orlovska naloga — polagati veselje v srca stotisočih.

Vsak izmed nas naj se zaveda, da je kakor Orel dolžan, povsod širiti veselje; da je kakor solnčni žarek poslan v družino, v delavnico, v društveno sobo, naj vsako mračno čelo razjasni — s tem, da širi veselje svoje duše med druge. V resnici dobro srce se ne da skriti. Kakor ogenj, četudi neviden, razširja toploto, tako dobro srce širi na vse strani veselje. Vsak Orel bodi ognjišče veselja! Noben oblak naj ne bo tako temen, da ne bi imel zlatega robu — ta zlati rob si ti s svojim pravim notranjim veseljem. Bodi drugi Silvio Pellico, ki je v dnevniku iz dolgoletne avstrijske ječe napisal prekrasne besede: »O Bog, daj mi vendar na drugih spoznati vsaj eno dobro lastnost, da jih bom mogel ljubiti. Vse muke ječe vzamem nase, le daj mi ljubiti, oprosti me muke, da bi moral svojega bližnjega sovražiti.« Sovraštvo je muka — prijateljstvo je veselje. Zato je veselje v nas in med nami, ker nismo le prijatelji, marveč bratje!

Brat! Daj svetiti svoje veselje vsemu svetu! Bodi solnčni sin, blagodejen, dobrodošel povsod, od vseh zaželen, od slehernega blagoslovljen!

Kaj ne, da hočeš, da boš! Da! Pa ali imam to veselje v sebi? Kje je neusahljivi

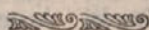

vir njegov, da se ga napijem? Ena pot le vodi tja: imej sebe in svoje strasti popolnoma v oblasti. Veselje je cvet, ki zraste le iz zdrave, nepokvarjene korenine krščanskega življenja. V tej zdravi korenini je vsa nepre-

magljiva moč naše sijajne organizacije, je vir vsega našega veselja.

Oživotvorjeno krščanstvo je optimizem življenja!

Apostoli tega optimizma smo mi — bratje!

Spoštuj žensko, spoštuj dekle!

Dr. Josip Srebrnič.

Polovica ljudi je ženskega spola. Zato je naravno, da ima vsakdo z osebami drugega spola opraviti, nekateri več, nekateri manj, vendar vsakdo. Občevanje je samoposebi umevno, je potrebno, ker je Bog človeka tako ustvaril in ga v življenju tako ohranja, da so vsi ljudje, ne oziraje se na starost, stan in tudi spol, drug na drugega navezani. Vsi vidimo, da je tako in da drugače ne more biti.

Vendar je občevanje med ljudmi vezano na gotova pravila in gotove zakone. Sam Bog je postavil temelje takim pravilom in zakonom v svojih znanih desetih zapovedih.

Bog namreč je sama neskončna lepota. Ta njegova lepota se odsvita v vsem stvarstvu. Poglej n. pr. jasno noč ob mlaju na nebo. Koliko svetov se tam gori blesti; kako so si različni med seboj po oddaljenosti od nas in med seboj; kako različni po svoji svetlobi, po svoji velikosti, po svojih sestavih, po svojih potih! Drugače jih vidiš v urah po večerni zarji in drugače v urah pred jutranjo zoro. Čudovit nepojmljiv red vlada med njimi. Glej, ta red med zvezdami tvori njih lepoto, ki te zna tako zanimati in objemati, da lahko ure in ure k njej strmiš, a se je ne moreš nagle dati. Ona je odsvit božje lepote. Tak odsvit svoje lepote hoče Bog tudi drugod, tudi v razmerju, ki vladaj med ljudmi. Toda ljudje, kakor so, bi sami od sebe skoro da nikdar ne mogli spoznati, kaj jim treba delati, da bi zavladal tisti red med njimi, ki bi bil odsvit lepote božje. Zato jim je Bog sam prispel na pomoč, ko jim je na gori Sinaj razodel ta red v svojih zapovedih in ga je Kristus tako priprosto označil

z besedami: »Ljubi svojega Boga iz celega svojega srca..., svojega bližnjega pa kakor samega sebes!«

Tu imamo torej iskati temeljnih pravil za razmerje med obojim spolom, za razmerje tudi med mladino obojega spola, med fanti in dekleti. Red mora tukaj biti, tak red, da se tudi iz njega kakor drugod odsvita božja lepota.

Mlad fant iz orlovskih vrst hoče biti vzoren fant, vzoren v svojem telesnem nastopu, a vzoren še bolj po svojem krščanskem življenju. Kako bodi torej njegovo občevanje posebno z mladim ženskim svetom, da bo odgovarjalo lepemu redu?

Razume se, da to občevanje ne sme biti onečaščeno z madeži in pegami greha ne v mislih ne v željah ne v domišljiji ne v občutkih ne v besedah ne v pogledih ne v dejanju. Med takimi madeži in pegami, pa med življenjem naših fantov, mora biti globok prepad, nepremostljiv sklep: Jaz tega ne bom, ker ne smem!

Vendar čudno je vsako mlado srce. Neka tajna čarna sila ga vleče tja, kjer je dekle, kjer je fant. Na svojih očeh vidiš dan na dan kako mogočna je ta sila. V vsakem človeku se vzbudi, čim odrašča letom deške dobe, in ne zaspi več v njem, vsaj popolnoma ne, dokler mu v smrti telo ne odmre. Ta sila je spolni nagon. Svoj izvor ima v samem Bogu, ki je človeka ustvaril in hoče, da se človeški rod na zemlji ohranja in množi. Toda dobro pomnimo: Le v zakonskem po Cerkvi posvečenem življenju prihaja spolni nagon do svojih pravic; le tu je njegovo dejstvom, ako se vrši po volji Stvarnikovi, dobro, bogoljubno in urejeno. Zunaj takega zakonskega življenja pa nima spolni nagon ni najmanjših pravic ne v mislih ne v željah ne v domišljiji ne v občutkih ne v besedah ne v pogledih ne v dejanju. Bog hoče red imeti, tudi tukaj, zato je dal strogo zapoved: Ne delaj nečistosti.

In vendar, kako mikaven je občutek, ki ti ga spolni nagon nudi; kako te vabi sedaj potom očesa, sedaj potom ušesa, sedaj potom knjige, sedaj potom spomina itd., da ga sprejmeš in privoliš; kako sladka in omamljiva je slast, ki jo v tebi vzbuja, da bi jo sprejel in užival. Ne smeš, moj dragi! Težko bi se pregrešil proti redu, ki ga Bog v smislu svoje zapovedi hoče imeti pri spolnem nagonu, če bi tak občutek ali tako slast le za trenutek radovoljno sprejel in četudi le v mislih ali domišljiji zadovoljno užival. Prijatelj, ne smeš! Bog hoče tukaj strogo neizprosno disciplino.

* * *

Človekovo telo je svetišče božje; kajti v njem prebiva nesmrtna duša, ki je v stanju posvečujoče milosti božje bivališče same presvete Trojice. Kolikokrat prihaja v svetem obhajilu Kristus v njeno sredo! »Vi ste tempelj živega Boga —« poudarja sv. Pavel ter izvaja iz tega, da tempelja ne smemo nikdar ne oskruniti ne omadeževati. Prvi pogoj za to je, da to svetišče bodisi lastnega bodisi tujega telesa spoštujemo. Spoštovati moramo sami sebe in temu primerno občevati sami s seboj tudi kadar smo sami in gleda na nas le božje oko. A spoštovati moramo prav tako tudi žensko, tudi vsako mlado dekle!

Spoštovanje človeka čudovito miri in blaži. Poglej! Neštetokrat si že mislil na preblazeno Devico Marijo, neštetokrat si jo videl upodobljeno v kipih in slikah kot Mater z božjim Detetom v naročju in kot brezmadežno Devo. Spolni nagon je bil ob takih mislih in pogledih v tebi kakor zaklet; bilo ti je, kakor da bi ga sploh ne imel. Odkod to? To prihaja od zavesti, da imaš v Mariji najvišjo deviško svetost pred seboj, samo božjo Mater. Ob tej zavesti se vzbuja v tebi čut najglobljega spoštovanja, tako velikega in svetega, da spolni nagon pred njim kar zamre in zgine. Evo, zakaj je iskreno češčenje preblazene Device Marije tako uspešno sredstvo v boju proti vsem nerednim pojavom spolnega nagona! Kdor preblazeno Devico Marijo iskreno časti in se dan za dnevom njej priporoča, bo prej ali slej zapazil, kako počutna strastvenost, ki izvira iz spolnega nagona, v njem vedno bolj in bolj pada in se umika tistemu mirnemu redu, ki ga božji zakon v človeku hoče vstvariti.

Ali pa če misliš na kako sveto devico, n. pr. sv. Cecilijo, sv. Katarino, sv. Nežo, sv. Lucijo itd., če bereš njih življenjepise, če gledaš njih slike, kako je vse mirno v tebi! Tudi to prihaja od svetega spoštovanja, ki ga v srcu občutiš, ko v duhu zreš na te svete predstaviteljice lepega ženstva.

Še dalje. Koliko imaš dan na dan s svojo materjo opraviti! Rad jo imaš prav iz srca. In vendar navzlic prisrčni ljubezni do nje in navzlic neprestanemu občevanju z njo ti je srce vekomaj mirno ob misli in ob pogledu na mater. Da, često se dogaja, da čim raje kdo svojo mater ima, tem lažje se upira strastvenim spolnostnim skušnjavam, ako mu srce in domišljijo razvne-majo. Premnogi mladi fantje, ki so bili v vojski ali so se nahajali po vojašnicah, bi znali povedati, kako jih je v skušnjavah ravno misel na ljubo dobro mater dostikrat rešila greha. Odkod vse to? To je učinek svetega spoštovanja, ki ga imaš do svoje drage matere.

Isto opažaš pri občevanju s svojimi sestrami. Kje ti je kedaj kaj slabega na misel prišlo, ko si mislil na sestro ali imel z njo kaj opraviti? In vendar je ona mladenka v najlepšem cvetju svojih let; mladenka, ki se morda ravno moži; mladenka celo, za katero se fantje kar trgajo. Tudi tukaj te spoštovanje drži nazaj in vzdržuje med teboj in sestro ono čisto brezmadežno in mirno razmerje, ki je označujemo z besedami: živita kakor brat in sestra.

Morda si bil kdaj v bolnici, kjer strežejo usmiljenke bolnikom. Bogu posvečene osebe so to; svoje zdravje in življenje žrtvujejo iz ljubezni do Boga za druge. Opazil si, da so dostikrat v najboljših dekliških letih, da se mnoge odlikujejo po kar nežni lepoti; toda opazil si tudi, kako preveva sveta deviška resnost vsak njihov korak in vse njihovo vedenje; in videl si, kako jih vse spoštuje. Vojaki, drugače najbolj surovi in podivjani, so se kar spremenili, ko so zrlj nanje. Glej, sveto spoštovanje jih je prevzelo in ukrotilo...

Zatorej spoštovanje do ženske! To bodi splošno orlovsko pravilo. Seveda spoštovanje tisti ženski, ki ga zasluži, pošteni torej, krščanski in čednostni in takemu dekletu. Kajti dekle, ki na svojo čast in na svoje dobro ime nič ne da, tu ne pride v poštev. S takimi Orel nikdar ne občuje, z njimi nima nikdar nič opraviti. In če bi se navzlic temu tukaj spo-

zabil, bi ga prav gotovo že dan potem ne našel več v orlovskih vrstah.

Drugače pa žensko spoštuj! To bodi tvoje načelo! To načelo, dosledno v dejanju izvajano, prinese tvojemu značaju plemenitost v nastopu in mišljenju, ki te bode kmalu krasno razlikovala od vsakega človeka, posebno od vsakega fanta drugega naziranja. Vsako spoštovanje namreč vzbuja gotove ozire, ki jih kar nehote vpošteva tisti, ki ima v sebi čut spoštovanja resnično razvit. Ti oziri nas držijo v gotovi razdalji od človeka, ki ga spoštujemo; smo sicer lahko zelo domači z njim, vendar nič prav nič si ne upamo in si ne dovoljujemo proti njemu, česar bi se morali sramovati pred Bogom in pred ljudmi. Občevanje z njim je tako, da ga lahko ves svet vidi, da mu ne more rihče nič očitati.

Spoštuj torej žensko! Seveda mora to spoštovanje imeti svoje globoke korenine v zavesti, da imamo povsod z Bogom opraviti, tudi tukaj; kajti Bog je, ki ima vse pravice nad vsakim človekom, tudi nad žensko in mladim dekletom. On ima vse pravice do njene duše, njene srca in njene ljubezni. Nihče mu teh pravic ne sme kratiti, nihče izpodkopavati. Kakor najskrbnejši gospodar nad svojim vinogradom čuva on nad njimi. Bogu si torej odgovoren, če tu le trohico predaleč greš. On je, ki hoče imeti kakor v tvojem, tako tudi v dekliškem srcu in v dekliški duši svoje svetišče, da v njem prebiva po svoji milosti in mlado dekliško srce vlada in vodi. Vsega tega nas uči vera. Kdo bi si ob taki zavesti drznil kakorkoli stopiti proti božjim pravicam? Svete naj ti torej bodo vedno te pravice! To boš na zunaj najlepše izpričeval s spoštovanjem do ženske, do dekleta. To spoštovanje te bode tudi zadrževalo in ti branilo, čutiti, iskati in misliti kaj takega, česar se moraš pred Bogom in ljudmi sramovati. A ne zabimo: tako spoštovanje more imeti samo tisti, ki ima živo versko zavest in to zavest v sebi budi in neguje z rednim večkratnim prejemanjem svetih zakramentov! Zastonj boš takega spoštovanja iskal pri fantih, ki se ogibajo cerkve in življenja po veri; zastonj torej pri njih tudi plemenitega občevanja z osebami ženskega spola, posebno z dekleti.

Celo proti lastni materi so surovi in pred lastnimi sestrami neotesani in vmazani!

Spoštuj žensko! In niti na um ti ne pride, da bi se kedaj kakorkoli drznil, spuščati se z njo v kake dvoumne besede ali nedostojne šale in dvotipe ali celo v drzne nedovoljene nastope. Seveda pijača lahko človeka premoti, da se spozabi do besed in dejanj, ki bi jih trezen nikdar ne napravil. Pijača že čez malo mero zavžita postane kmalu nasprotnica vsake dostojnosti. Tisočkrat si morda že to sam opazil. Zatorej je treznost vedna spremljevalka vsakega lepega spoštovanja polnega občevanja z žensko.

Spoštuj žensko! In nobenkrat ne boš nevljuden in nasilen z njo; nobenkrat ne boš klel pred njo. Če je morda ona nevljudna, nasilna, jezična, prepirljiva, tedaj ni vredna, da imaš z njo opraviti. Pusti jo, naj se s svojimi nelepimi lastnostmi pred drugim izkazuje. Tebe ni vredna. A najprej moraš biti dostojen in dober doma s sestrami. Srečna hiša, kjer so bratje in sestre skupaj, edini in veseli med seboj po spoštovanju, ki ga imajo drug do drugega, in po ljubezni, ki jih vse objema. Taka bodi vsaka hiša, kjer Orli prebivajo.

Spoštuj žensko! In ogibal se boš vseh nedostojnih besed in vsakega takega govoričenja, ko boš sam s tovariši skupaj. Surovo in ogabno kvantanje, ki si ga — žal — toliki fantje dostikrat dovoljujejo, dokazuje, kako skvarjeno je njihovo srce.

Spoštuj žensko! In mož boš dovolj, da boš zmerom prav pošteno »nahrulil« tisto dekle, ki zbog svoje gizdavosti pozablja na meje dostojnosti v svojem nastopu in v svoji obleki. Ravno zato, ker imaš v svojem srcu pravo spoštovanje do ženske, ji odkrito in brezobzirno porečeš, kako grda je v tvojih očeh, ker ima tako kratko in tesno krilo, tako prozorno in tako globoko izrezano bluzo, tako drzen nastop.

Spoštuj žensko! Čim bolj te bo tako spoštovanje prevevalo, tem manj bo v tebi spolnost silila v ospredje. Ne bo se upala; občutek spoštovanja jo bo držal kakor vklenjeno pri tleh. In če boš to spoštovanje gojil, skrbno in stalno kakor gori povedano, boš vendarle navzlic svojemu polnemu cvetočemu zdravju in navzlic svojim kipečim mladeniškim silam počasi zapazil, da ti je kakor pri materi in sestrah, ko

imaš opraviti in občuješ z žensko, z dekletom. Glej, to je plačilo, ki ti ga Bog za tvoj trud nakloni. Verjemi mi, lepo, nebeško plačilo je to!

Srce plemenititi, to je naloga vsakega dobrega fanta, še posebno vsakega Orla.

Priložnost k temu ti je dana dan na dan: Spoštuj žensko, spoštuj dekle!

O predpust, ti čas presneti!

Jože Stabèj.

Trditev: orlovska organizacija je docela zgrajena — bi bilo pač zavedno govorjenje neresnice. So pa takšni, ki hočejo vse nedostatke iz strahu pred nasprotniki in pred javnostjo zakriti, češ: na zunaj ne smemo izdati ničesar, izgledati mora vse najlepše. Vendar naše stališče je v tem oziru prav lahko. Če bi imeli takšno temo v organizaciji, ki bi v njo ne smela posijati luč, potem bi smeli in morali napraviti kar križ čez njo. Ako pa opozarjamo samo na posamezne napačnosti v njej in hočemo, da se te odpravijo, je to naravnost naša dolžnost. Orlovstvo izrecno zahteva od nas, da ne zakrijemo niti trenotek očesa, ne prizanesemo nikomur in nikjer, da udarimo neizprosno tudi takrat, kadar vemo, da bo zato nekaj ali več vej odletelo. Izpopolnjevanje in čiščenje organizacije je naša prva naloga, molčati o neorlovskih pojavih v njej ne maramo in ne smemo. Zato bomo spregovorili od časa do časa resnejšo splošno besedo, ki velja vsem dobromislečim katoličanom — ne samo Orlom —, ki pa naj bo povedana med nami in da se bomo po njej ravnali. Povedana bo vsem in vsakemu. Takšno piljenje ne znači slabosti, temveč moč organizacije, ki gre dosledno po začrtanem potu.

* * *

Predpust! — Saj letos je že za nami! Prav gotovo, da je in zato jih toliko vzdihuje zgorajšnje besede Prešernovega učenčka. Norenja in plesanja pa je bilo tudi v najvišji meri med vsemi sloji toliko — samo Ljubljana je preplesala približno 400 veselic! — da se je zdelo človeku, ki je vse opazoval ob strani, večkrat že naravnost ogabno. Prednjačila je pa posebno

mladina, celo še ona kračkokrila in z brčjim dihom pod nosom.

Orlov in Orlic ne dolžim ničesar, dasi nujno svetujem, naj si skrbno izprašajo vest in v tišini s premišljevanjem preberejo predvsem II., IV. in V. poglavje »Zlate knjige« in naj lepo primerjajo svoje ravnanje s tem. Največje skladnosti najbrž mnogi ne bodo mogli zagovarjati; skesani si bodo morali priznati: Grešili smo! Drugi se bodo pa zopet opravičevali na vse načine in se tolažili: mladina se mora iznoretiti.

Mladina se mora iznoretiti? Poslušaj, kaj odgovarja slavni Abbé de Ségur na to! Pravi:

»Dobro, le navžij se mladih let, a v čem pa je to uživanje? Mar v pijanosti? Ali v tem, da zapravljaš svoj denar, svojo čast, svoje zdravje in svojo večno srečo v družbi slaboživečih ljudi? Ali v tem, da se Bog žali? Zares, čudno je pravoslovje. V svetem evangeliju ne vem temu pravoslovju prostora, a tudi mu zdrav razum nasprotuje.

Da, navžiti se je treba mladosti v tem, da delamo to, kar je prav in dobro, in da se varujemo tega, kar je slabo, da torej verno izpolnjujemo dolžnosti svojega stanu. Edina razlika med mladostjo in starostjo je v tem, da je mladost živahnejša in krepkejša in radi tega mora mladost tudi živahneje in krepkeje izpolnjevati svoje dolžnosti in delati dobro.

Miniti mora tudi mladost, a miniti mora tako, da je bila Bogu in ljudem všeč, da je predhodnica častiti in blagoslovljeni starosti. Treba je že v mladosti sejati, da bo imela duša kaj žeti ob smrti.

Ali more biti kaj lepšega na svetu nego čista, nedolžna, sveta mladost? Ne, nič ni ginljivejšega in ljubeznivejšega nego mladost, ki izpolnjuje svoje dolžnosti. O, da bi vsa krščanska mladina poznala to svoje dostojanstvo! Za nikakšno ceno ne bi hotela dati svoje čistosti! Izgubljena se nikdar ne povrne! Nedolžnost izgubljena — je ura zamujena.

Da, tudi kesanje vrne duši zadovoljnost in mir; — a kes ni nedolžnost!

Da bi vedela mladost! Da bi mogla starost!

Nihče ne oporeka temu, da mora imeti mladina veselja in zabave. Hudoben in krut bi bil tisti, ki bi vse to zavračal in bi hotel, da bo mladina resna, kakor ljudje v zrelejši dobi in da ji sleherno mladostno razposajenje ne pristaja. To bi bilo gotovo krivično in naravnost nečloveško. Mladost mora biti živa in bujna, sveža kakor pomlad v naravi, vse mora prekipevati v njej.

Je pa velika razlika v tem, kako se človek veseli in zabava. Kislih in černih obrazov gotovo nihče nikjer rad ne vidi. Nadalnje vprašanje pa je še tudi: kako se veseli in zabavaj Orel?

Letošnji čas sem imel priliko videti mnogo zabav, veselice in plesov z raznovrstnimi sporedi. Videl sem vse to pri nasprotnikih in tudi ono, kar se je prirejalo na takozvani »krščanski podlagi«. Rad pritrjujem, da je takojšnja zunanja razlika med obema. Pri nasprotnikih tisto divje poželjenje po uživanju, živinsko pijančevanje, zametavanje čuta sramežljivosti, nezmernost v vsem, dočim je na »naših« prireditvah vse bolj umerjeno in vedenje res toliko dostojno, da človeka vsaj sram ni treba biti. Krivičen pa bi bil, če bi trdil o vsem kar počrez. Najdejo se tudi zabave nasprotnikov (ne mislim samo enih, temveč vseh), ki so dostojne in poštene — redki slučajji sicer —, kakor so tudi »naše« veselice, ki so nam gotovo vse v drugo, ko pa v čast. Bodimo odkriti in ne prikrivajmo tega.

Da je temu tako, se za svojo osebo prav nič ne čudim. Da je tako pri nasprotnikih, mi je samo ob sebi umevno. Pri nas pa nedostaja pravega krščanstva in le prevečkrat ga nosijo mnogi samo na jeziku in v zunanosti, drugače pa so nam v slabo luč. Srčne izobrazbe ne poznajo; podučiti se ne pustijo, in trobijo venomer svojo pesem, češ: zdaj je tak čas, drugače ne pridemo nikamor. Vse prav in ne nasprotujem temu, da moramo korakati vzporedno s časom, a s **pota krščanstva ne smemo kreniti niti za ped**. Katoliški liberalizem — nazvan tako po dr. A. Mahničju — še pri nas vedno straši in ponekod je globoko ukoreninjen med nami. Ali nam je neznan, da ga je papež Pij IX. imenoval — pestis perniciosissi-

ma — najpogubonosnejšo kugo! Bodimo že vendar enkrat **odločni katoličani**, ki bodo šli vedno v vsak boj z orožjem odločnosti in doslednosti. Bodisi pa to v politiki, narodnem gospodarstvu, kulturi in tudi pri zabavi. Da, tudi pri zabavi!

Plesa ne spraviš s sveta, če še toliko govoriš proti njemu, mi bodo vrgli v obraz. Ne domišljaj si tega in nimam tega namena niti najmanj. Povdariti pa hočem to, da ples, kakor se pri nas večinoma razume in goji, ne odgovarja načelom katoličanstva, naj ga še tako opravičujemo in zagovajamo. Saj sem vendar sam iz mesa in krvi, in tudi malo vem, kako je ob takšnih prilikah. Posebno je pa napačno še to, da je ples tisto sredstvo, ki naj bi ljudi krščanskega mišljenja združeval in jih navajal k družabnosti. Mladine je že tako sama razmišljenost in jo k temu še sistematično navajati, se mi vsaj dobro ne zdi, če že ne smem več povedati o raznih plesnih krožkih, naj imajo to ali ono ime, in četudi se pleše na »krščanski podlagi«. Vendar, ker sem *minorum gentium*, zato — *silentium*.

Enakih in sličnih »postnih pridig« gre vedno mnogo mimo naših ušes, tudi moj »pouk« bo zginit v nič. Zato pa se ne bom vstrašil, ne da bi povedal vsega.

Kaj pa naj imamo namesto plesa, kako še naj zabavamo? Ples sam na sebi ni prav nič hudega in protikrščanskega, ko bi ne prekoračil svojega namena in svoje oblike. Da bi se hudeval nad raznimi plesi, tudi nad onimi, v posameznih oblikovnih sestavah, kako so češka beseda, četvorka itd., dokler so res kakor ples, tega ne bom vedno storil, četudi bi služili kakor ženitovanjska poročnovalnica raznim materam, ki so pripeljale svoje hčere na plesišče in kjer jim nagajivo pomežikujejo z očesi in zadovoljno razmišljajo o lepem parčku. Torej pameten in dostojen ples dostojnih ljudi, nikakor ni izključen iz zabave. Žalibog pa, da ga izključujejo ljudje sami s tem, da gojijo ples v zlo in da jim je primerno sredstvo k temu, pri mladini prav gotovo, če že starejše in zakonske moramo tukaj res pregledati. Nikar ne zasukavajmo stvari vedoma v drugo stran, ko pa vsi predobro vemo, da je tako in ne olepšavajmo stvari s figovim listom. Če ravnamo napačno, priznajmo to in ne bodimo kakor nagajivi otroci! Zato, ker ples malo da ne nikjer in nikoli ne pridrži svoje

lepe oblike, bi s sporedov naših zabav moral zginiti, ne pa da se ga mnogi poslužujejo kakor privlačnega sredstva, ki naj napolni dvorano. Saj s tem že šarijo dosledno dovolj nasprotniki in mi smo jih v tem slepo začeli posnemati. Povem, da se mi s tem izvabljeni groši ne zdijo kar najsvetlejši, ker niso darovani iz čistega namena. Ples bo, alo zato gremo! — in ves drugi spored do 10. ali 11. ure jim je prav v nemar; pač pa z neutešljivo željo čakajo, ko se bodo odstranile mize in se bo začel dirindaj, da bo kaj — do dveh po polnoči, do treh, štirih, petih, šestih, sedmih zjutraj... S plesa morda k sv. maši — kakor da se ima Boga za norca! — kjer se vrti v glavi samo muzika in plesni šum in kipenje vin. Ljudje božji, če še je to krščansko, potem pa raje kar nehajmo s pridigovanjem Kristusovih nauk. Ali nam ne bodo nasprotniki podtikali v javni borbi za čistost katoliške misli sebičnosti, koristolovstva in dobičkaželjnosti? Pazimo torej, da ne izraste iz malega veliko!

Toda dovolj o tem! Sicer za mene premalo, za druge preveč. Morda, da se bo razvnela celo bojna kri. Svobodno!

Napisal bi še bil rad poglavje o požrešnosti v pijači, ali lepše povedano o zmernosti v pitju. Kajpak v veselilne prostore je treba privaliti sode vina! In potem se pije do — negravžnosti. Brez zamere, resnice povedati me ni strah. Sicer pa izjavljam — da ne bo kdo mislil, da se skrivam za hrbet predsedstva Orlovske zveze — da sem napisal to »hudo-bijo« docela v svojem imenu, in da zato edino sam zanjo odgovarjam. Upam pa vendar, da ni pisano popolnoma zastonj.

Vprašanje, kakšne naj bodo orlovske zabave in veselice, pa rešujem v nasled-

njih točkah. Enake naj bi bile vse druge odločnih katoličanov.

1. Zabav ali veselic, kjer bi bil na sporedu tudi ples, se ne prireja.

2. Čas vseh prireditev se dovoli do dvanajste ure ponoči, ki zadošča za pametno in pošteno zabavo popolnoma. Na deželi se skrajša po previdnosti in preudarnosti krajevnim razmeram odgovarjajoče.

3. Na vseh zabavah in veselicah se zabranjuje uporaba konfetov in korian-dolov.

4. Razglednice za šaljivo pošto naj bodo dostojne, ne pa da žalijo čut sramežljivosti, in da se ne kupi vsakega ničvrednega judovsko-kramarskega blaga.

5. Izločijo se iz sporeda vsi nepri-merni in opolzki kupleti, kakor tudi enaki in slični šaljivi nastopi.

6. Na sporedu javnih orlovskih nastopov in taborov, naj se ne dela reklame za »dobro pijačo« in »javno ljudsko veselico«. Zadošča že oznanilo: Po javni telovadbi bo kratka prijateljska zabava. — Ne pa, da se bobna na prvem mestu z velikimi črkami v svet, kar je zadnje, ali česar sploh ne bi smelo biti.

7. Ples na kakršnikoli orlovski prireditvi se strogo zabranjuje. V trenutku, ko se to prekorači od drugih ali celo od Orlov samih, se zabava takoj prekine. Orli, ki se tega ne drže, se po dvakratnem opominu izključijo iz orlovskih vrst.

8. Točenje in prodajanje alkoholnih pijač v zmernih količinah se dovoljuje samo do 11. ure zvečer.

Prav resno mislim!

Z Bogom, prijatelji, in na svidenje pri t a k š n i zabavi!

Dijaki - Orli pri sprejemu v Orlovsko zvezo 16. novembra 1919 v Ljubljani.

Zlata mladež.

Dr. Ivan Janežič.

Gibanje in snovanje mladine v preteklih časih je za nas poučno. Močno podobni so naši časi dobi velike francoske revolucije; saj ravnajo boljševiki in komunisti, kjer pridejo do politične moči in vlade, tudi danes po zgledu francoskih svojih bratov. Mladina se povsodi živo zavzema za velika splošno-narodna in versko-kulturna vprašanja ter želi in skuša pomagati tudi od svoje strani, da se taka važna vprašanja ugodno rešijo narodu v srečo in v slavo. Tako je danes, tako je bilo tudi v letih velike francoske prekucije. — Mladina je po svoji naravi idealna in gre v boj in v ogenj le za dobre reči, ako je ne zapeljejo na slaba pota starejši že sprijeni tovariši ali je politični voditelji sleparsko ne izrabljajo za svoje strankarske cilje in namene.

Poglejmo ta poučni pojav v zgodovini francoske revolucije. — Stara francoska kraljeva država je prišla v hudo krizo ali bolezen. Razmere so bile razruvane in gnile. Trije stanovi s predpraviciami niso razumeli naloge, katero so jim stavile potrebe in razmere njihovega časa. Plemstvo je imelo obširna posestva in velike predpravice in se je čutilo varno in srečno v svojem stanu. Živeli so razkošno, gospodarili slabo, zato so pritiskali na razne načine na podložne kmete. Dvorni in vladni plemiči so bili dokaj sprijeni in lahkomišljeni, zanikrni zabavljaji verskih in cerkvenih reči. Bile so med njimi gotovo častne izjeme, pa ti niso prišli pri vladi do besede. — Višja duhovščina je bila tudi premožna, pa bila je vzeta redno iz vrste plemičev in je imela z njimi marsikaj skupnega. Za temeljit preustroj javnega življenja ni bila zmožna deloma zato, ker se je bala za svoje pravice, poglavitno pa zato, ker ni smela. Bili so preveč odvisni od kralja in njegove vlade, ki ni pustila o preustroju razpravljati. Te verige so si bili deloma sami skovali; odtegovali so se papeževemu nadzorstvu, pa so prišli v kraljevo suženjstvo. Nižja duhovščina je bila še dobra pa revna, v kolikor ni bila zapletena v mreže janzenizma, ki je slonel kakor huda môra nad francosko cerkvijo.

Duhovščina torej ni izrabila moči verskih načel za preustroj države. — Meščanstvo je bilo sicer nekolikb organizirano v starih cechah, pa te so bile odrevenele pod državnim samodržtvom in postale nesposobne za resno preosnovo, poleg tega se je prostomiselnost med meščanstvom najbolj širila in pripravljajo pot revoluciji. — Kmetje in delavci še niso imeli v tem času na Francoskem nikakršnih političnih pravic. Bili so pritiskani od višjih stanov in niso imeli povoda ne volje braniti gospodarstva svojih tlačiteljev. Sicer so se pa kmetje pozneje marsikje krepko borili za prostost cerkve in brambo dobrih in pravičnih gospodarjev. — Država kot taka, to je kralj in njegovi svetovalci in uradniki, niso nič storili za potrebe svojih podanikov, nekaj zato ne, ker se za nje niso brigali in jih niso poznali, poglavitno pa zato, ker pri zanikrni in sprijeni upravi niso imeli ne sposobnih ljudi, ne potrebnih sredstev za kako izdatno preosnovo. Pomagali so si z raznimi tudi grdimi pomočki iz denarnih zadreg, pa končno niso znali več naprej in so prisiljeni sklicali zbor stanov, da reši državo pred polomom in iz zadrege. Zastopniki stanov so se zbrali — ko prej že več ko sto let niso bili sklicani — da bi rešili krizo. Nekoliko dobre volje so imeli, ker so čutili nevarnost, ki preti državi in njih predpraviciam, tudi bi se bili še dali voditi spretnim in razumnim ministrom, ko bi jih bil kralj dobil, pa zadela je bila Francijo taka kazen kakor pozneje Avstrijo. V takih usodnih časih so sedeli nesposobni ministri na vladi. Zato so kmah izgubili vodstvo zbornice iz roke in so odprli vrata prevratu. Tretji stan — meščanstvo — se je proglašil za narodno skupščino — konstituanto in je vzel sam vladno v svoje roke. En del plemstva in duhovščine se je pridružil in preosnovanje se je začelo z veliko vnemo, pa ne s toliko razsodnostjo. Kralj in ministri so omahovali in so hoteli zadušiti to gibanje z vojaško silo, pa skupščina je ustvarila sebi udane čete v narodni obrani, ki je bila sprva po večini nabrana iz pariške mestne mladine. Ta narodna obrana je takoj nastopila dejansko, ko je napravila juriš na državne ječe v Bastillei in oprostila jetnike. To je bilo znamenje za prevratno gibanje po vsej državi. Skupščina je to početje od svoje strani potrdila s tem, da je sklenila odpraviti vse predpravice in iz-

brisati vso tlako in enake osebne zavezanosti. Obenem je proglasila postavo o »človeških pravicah« z geslom: prostost, enakost, bratstvo, česar se pa sama ni držala. — Ustaja 5. oktobra je prisilila skupščino in kralja, da so se preselili iz Verzajla v Pariz, s tem pa so prišli v odvisnost od poulične sodrge in pod nasilno klubov. Med klubi sta bila najmočnejša Jakobinci in Kordeljeri. Imenovala sta se kluba tako po krajih, kjer so se zbirali in so imeli svoje klubske prostore. Jakobinci so se naselili v nekem samostanu Dominikancev, ki se imenujejo na Francoskem Jakobinci, Kordeljeri pa v samostanu frančiškanov, ki se imevajo po svojem pasu = Korda, Kordeljeri.

Pod vplivom teh klubov je šlo preosnovanje urno naprej v divjih skokih. Kronovine so razdri, državo razdelili v množino okrajev in občin z divjimi žrpani, cerkveno premoženje so pograbil, duhovščino čisto podvrgli državi. Izšla so silne množice papirnatega denarja, ki je imel slabo vrednost, končno komaj še $\frac{1}{3}$ imenske veljave. Ko je bila ustava dana, je nastopila postavodajalna skupščina od 1. oktobra 1791 do 21. septembra 1792. V tej zbornici je imel klub Jakobinov največjo moč in je vodil vso zunanjo politiko, s časom je dobil premoč v odsekih za javni blagor in za revolucijo, ki sta vladala s pomočjo političnih umorov.

Jakobinci so bili s početka en parlamentni klub bretonskih poslancev. To so bili po večini dobri ljudje, polni idealov in neugnanega ognja preustrojitvi državo. Ko so se pa pozneje preselili v Pariz, so se preosnovali v politično društvo, ki je imelo člane tudi zunaj zbornice in si je ustanovilo podružnice po vseh krajih francoske države. Zdaj pa so prišli radikalni življi na površje in so gnali klub in zbornico v nespametno prevratno politiko. Zmerni člani so počasi izstopili ter prepuščili vodstvo in odgovornost radikalcem. Robespierres, Danton, Marat so znani kolvodje Jakobincev v tej dobi revolucije. Divjali in razdirali so brez mere in razloga. Kar jim je nasprotovalo, so uničili. Žirondiste so spravili s poti, kraljevino zatrli, kralja umorili, po celi državi so spravi-

vili svoje pristaše na županske stolice in postavili gilotine ali vešala. Njihovo nasilje je zavladovalo po celi Franciji. Brez števila umorov imajo na vesti. Pod strahovladno so se vršile volitve v konvent, ki so prinesle Jakobincem večino, a obenem tudi prevrat. Pokazal se je razdor v klubu samem. Še tako divji radikalci so bili že siti krvi in so skušali zasukati politično gibanje na bolj mirna pota. Danton in tovariši so sprejeli to postopanje in so iskali zaslombe v narodni obrani in pri meščanstvu. Robespierres pa se je opiral na poulično sodrgo in je za enkrat še zmagal v konventu tako, da je spravil Dantona in njegove tovariše pod gilotino — v aprilu 1794. K tej zmagi je posredno pripomogel Lafajet, poveljnik narodne obrane, ki je omahoval in se ni mogel odločiti za zmerno stran, dasi je bila v obrani večina za njo. — Zdaj je bil tiran Robespierres načelnik Jakobincev, diktator Francije. Pod geslom: prostost, enakost in bratstvo je davil in ropal, kar se mu ni slepo klanjalo.

Zdaj je stopila mladina na dan. Mladeniči in mladi možje iz meščanskih krogov so se organizirali pod vodstvom Freronovim in so nastopili proti Jakobincem. Zmerna stranka v konventu s Tollienom in Barras-om je vstala proti nasilnikom in vrgla jakobinsko kliko; Robespierres in njegovi tovariši so šli na morišče, kakor so bili toliko sto in sto nedolžnih žrtev naprej poslali. Ker se je ta mladež nabirala izmed premožnih slojev meščanstva, so ji dali ime: zlata mladež — jeunesse dorée.

Kakor je mladina z veseljem pozdravljala revolucijo in pridno sodelovala na preustroju trohle države, tako je tudi z nevoljo gledala, kako brezvestni demagozi iz sebičnih namenov tirajo domovino v pogin. Kmalu se je postavila v odpor proti taki tiraniji, vendar uspehov ni dosegla, dokler ni bila dobro organizirana. To pa je ravno nauk za nas, da delamo vztrajno in razumno na dobri organizaciji naše mladeži, ki je poklicana v to, da prevzame prvo vlogo pri preustroju naše domovine v svoje roke. Bog daj srečo!

Orel na gledališkem odru.

P. B. Ambrožič.

Naši Orli mnogo igrajo. Včasih igrajo pri orlovskih igrah, drugič pri igrah društva. V mnogih krajih se sploh vse društveno delovanje izraža le v tem, da se prirejajo razne predstave.

Da tega pojava ni mogoče hvaliti, je jasno dovolj. Toda tudi v takih krajih nastopajo na odru izmed moških večinoma fantje, ki so, ali bi vsaj mogli biti med Orli.

Vsem Orlom, ki prirejajo razne igre, ki igrajo ali sami posečajo predstave doma in pri sosedih, bi rad spregovoril nekaj besed, podal nekaj vodilnih misli. V časih, ko naš podeželski oder tako živahno deluje, moramo biti pozorni, da ohranimo tudi v tej panogi našega izobraževalnega dela pravi orlovski idealizem.

Mnogo govorimo in pišemo o vzgojni važnosti gledališča. Toda dostikrat je taka hvala zelo pretirana. Le takrat je gledališče res izobraževališče, če igralci in gledavci razumejo svojo stvar precej globlje, ko se navadno godi. Gledališka umetnost res zasluži, da jo negujemo; zasluži pa tudi, da jo očistimo vse zlorabe in vseh izrastkov, ki se jim je morala tekomi časa podvreči.

Gledališka igra je po svojem začetku in po svojem bistvu nekaj jako vzvišenega. Starim Grkom, ki so začetniki naše drame, je bila predstava v gledališču služba božja. Gledališče jim je bilo svetišče. Po pravici se zato trdi, da je drama hčerka verske misli. Saj je tudi krščanstvo skozi stoletja uporabljalo gledališki oder v ta namen, da je nazorno predstavljal nauke, ki jih je hotelo globoko v dušo utisniti svojim privrženecem.

Tudi danes še pišemo in beremo o gledališču-svetišču. Navadno je to gola fraza; če pa hočemo opravičeno uporabljati ta izraz, moramo že malo globlje pogledati.

Verska misel je za človeka najvišja, ona ima do njega največjo pravico. Toda poleg postav, ki jih obsega vera, je človek podvržen še drugim postavam, pravimo jim zakoni. Toda kakšna razlika! Za-

kon sodi le o zunanjih delih človekovih, v njegovo notranjost, v njegovo dušo ne seže moč zakona. Vera pa gre v svojih zahtevah dalje. Ona presoja dušo, preiskuje srca in obisti, pregleduje človekovo misljenje in hotenje.

Kako velikega pomena je za splošno ravnost človeštva, da se prav umeva ta razlika med božjo in človeško postavo; pa tudi med etično spolnjenjem obeh! Življenje je polno kričečih slik, ki nam pojasnjujejo to resnico. Koliko bi se lahko vedno učili, ako bi gledali z odprtimi očmi v svet! Toda prav redko nas pogled v svet boljša, ker smo preleni in prepovršni, da bi uporabili take slučaje sebi v prid.

Tu nam prihiti na pomoč gledališki oder. Izbere si kak značilen prizor iz resničnega življenja in ga postavi v kar mogoče živahni obliki pred naše oči. Kar bi se morda v resnici zgodilo šele v par letih, se zgodi na odru v dveh, treh urah. Kar v resničnem življenju ne naredi tolikega utisa, ker so posamezni dogodki preveč drug od drugega oddaljeni, vzroki dogodkov dostikrat premalo očitni — to izravna oder. Tu se nam ne predstavlja le zunanji dogodki, temveč tudi njihov notranji razvoj, njihov potek od vsega začetka. Na odru se izsledijo vzroki in viri ravnanja, da se pojasni, zakaj se je nekako moralo zgoditi to, kar se je zgodilo, in ne morda kaj drugega.

Zato oder hvali in graja, priporoča in odsvetuje, plačuje in kaznuje. Po pravici se torej gledališče imenuje tudi sodišče.

Koliko ljudi poznamo, katerih življenje nam ni všeč. Radi bi jih predrugačili. Toda kako? S postavami jim ne moremo do živega — preveč so zviti in pretkani. Dobre besede ne poslušajo — preveč so prevzetni. Zgledi iz življenja jih ne ganejo — preveč so lahkomišljeni in površni. Takim ljudem pa je mogoče z odra s primerno igro postaviti pred oči ogledalo, ki jim pokaže njihovo lastno sliko v pravi luči in jim govori naravnost na srce. Brez usmiljenja se odkrivajo pri odprtem zastoru vse gube raznih grdih plati človeškega srca. Brez strahu pred zamero, brez obzirnosti na tega ali onega močotca šiba gledališki oder vsakovrstne nerednosti in nerodnosti, ki se zopet in zopet gode v življenju.

Zlasti ima tu mogočno besedo takozvana zgodovinska drama. Zgodovina je

učiteljica življenja, pravi pregovor. Res je, toda zgodovina živi v knjigah, ki so mrtve, ki ožive v primeroma le redko sejanih bravcih in ljubiteljih zgodovine. Kako vse drugače vpliva zgodovinski dogodek, če ga zdrava pesniška umetnost postavi na oder v obliki drame! Kar se je zgodilo pred mnogimi stoletji, oživi še enkrat pred našimi očmi. Lopovi, ki so nekdanj ob potokih solza in krvi svojih bližnjih kovali svojo lastno srečo, katerih kosti so že davnej strohnele pod rušo, — morajo zopet na površje z vso grdobo svojega podlega značaja. Oživeti morajo vsaj za par ur na odru, svojemu spominu v sramoto, našemu veku v svarilo in pouk. Marsikateri gledavec utedne najti v takem ogledalu svojo lastno sliko. Ni neopravičeno upanje, da se mu bo vzbudila vest, da se bo zganila v njem boljše plat njegove narave.

Podoben vpliv smemo pripisovati takoimenovani meščanski igri. Smeli bi jo nazvati tudi družabna ali socialna igra. Njena snov je zajeta iz »malega življenja«. Slika nam razmere ožje človeške družbe: mesta, trga, vasi, posameznih družin. Koliko poučnih, vzgojnih stvari lahko vplete med razne mikavne prizore! Krivica, nasilje, pohlep po denarju, žalostne posledice raznih strasti, kakor so pijančevanje, strastna igra, igračkanje v ljubezenskih stvareh, zakonska nezvestoba itd., najdejo na odru pravično obsodbo in na gledavca blažilno vplivajo. Krepost, značajnost, po-

žrtvovalnost se pokažejo v pravi luči in plemenitijo duše igravcev in gledavcev. Posledice zanemarjene vzgoje pri mladini bi našle na odru jako primerno mesto, da bi se jih na lahko umeven način postavilo pred radovednim občinstvom v pravo luč.

To so seveda le nekatere izmed solnčnih strani gledaliških predstav. Pa že te opravičujejo, če pridejo res do veljave, one naslove, ki jih dajemo gledališču: svetišče, sodišče, vzgajališče.

Toda — ali pazimo po naših društvih na te tako važne stvari? Ali ne izbiramo marveč iger brez globljega preudarka, kaj hočemo z igro doseči? Ali ne igramo v večini slučajev le za to, da sploh igramo, da zabijamo čas, da zaslužimo nekaj vstopnine, da se reče: to društvo deluje? — Te reči spadajo med senčne strani naših odrov in tudi te bi bilo treba enkrat postaviti iz sence — na sonce!

Zapomnimo si: Igra, ki nima v zvezi s seboj ideje, je zanič, naj bo še tako pisana in bogata njena vsebina. Tudi burke, ki so sicer namenjene zgolj zabavi, morajo imeti zdravo jedro. Sicer naj pa gola zabava le redko stopi v ospredje. Igravci in gledavci naj si bodo svesti, kaj je ideja igre, katero igrajo, oziroma gledajo. Zato je dobro, zlasti pri začetnikih, na globlji pomen igre opozarjati.

Zato kličem: Orlovski idealizem tudi — na gledališki oder!

Kaj hočemo?

Jernej Hafner.

Človek po svoji naravi hrepeni po sreči. Četudi se ne zavēda vsakdo, da mu naravni — torej božji zakon polni dušo in srce s hrepenenjem po sreči, vendar ni človeka, ki bi ne imel prirojenega tega teženja. Ne strinjamo se pa vsi v odgovoru na vprašanje: kaj je sreča? Kdo je srečen? Premnogo ljudi živi, ki so desetletja po različnih potih begali za srečo, pa priznajo, da je nikjer niso mogli najti. Njihova pota so bila kriva, njihov odgovor na vprašanje o sreči je bil zmoten, napačen. Človek po naravi išče

sreče zase in svojo družino, morebiti tudi še za svoje prijatelje in sorodnike. Znanost, zlasti pa veda, pa ga nagibata, da želi sreče tudi celemu narodu, človeštvu sploh. Reči smemo: neizkvarjen, veren človek želi sreče sebi, svojim, narodu, človeštvu. Tudi pamet mu pravi, da je za njegga samega dobro, če so srečni drugi okoli njega.

Vzlic splošnemu hrepenenju po sreči se težko najde človek, ki bi rekel: srečen sem, popolnoma srečen, odkar živim! Kako je to mogoče, da vsi težimo in se ne prestando pehamo za srečo, pa je skoro nihče ne doseže? Vzrokov je več, zlasti ti-le:

Ne potrudimo se, da bi jasno spoznali v čem sreča obstoji, kaj sreča pravzaprav je. Kdor pa ne ve, kakšno in kaj je tisto,

kar išče, zastonj išče. Vsi lovimo srečo, a mnogi je ne poznajo kakšna je. Eni menijo, da je kup zlata; drugi, da je velika trgovina ali kmetija; tretji, da je morje pijače s otoki slastnih jedi; četrta, da je čast in slava, imenitno ime, visoko odlikovanje; peti, da je lepota telesa; nekateri, da je fino umetniško uživanje; drugi, da je golo živalsko uživanje itd. — Slovenki na Hrvaškem se je letos prigodila ta-le zgodbica. Kosila je v večji družbi izletnikov. Med kosilom je čula klicati nekatere: molim, dajte mi još (še). Ko sne svojo porcijo mesa, vidi, da soseda na klic: dajte mi još, dobiva posebno okusno jed. Tudi sama zahrepeni po tej jedi, a ne ve hrvaškega naziva te jedi. V mnenju, da mora pač to biti »još«, takoj naroči: molim »još« in dobi zopet meso. Tedaj se vname zanimiv dvogovor. Ena trdi, da ni naročila mesa, ampak »još«, druga trdi, da je čisto prav prinesla, ker je tudi prvič dala meso in se ji je ponovno naročilo: još (še), torej zopet meso. Udeleženci se tega dvogovora vedno spominjajo v dobri volji, nam pa naj služi v pojasnilo, kako si mi sami često predstavljamo — srečo kakor nekak »još«, ki biva v naši domišljiji, v resnici je pa čisto nekaj drugega.

Naša hoja za srečo je slična tekanju otroka, ki igra »slepo miš«. Iščemo sreče tam, kjer je ni, dostikrat tam, kjer je njeno nasprotje — nesreča. Ta druga zmota izvira iz prve; ne vemo kaj je sreča, pa letamo in se potimo za namišljeno, napačno srečo, ki ni sreča, vsaj ne za nas. Tako se vbadamo n. pr. noč in dan, da bi dosegli čim večje premoženje. Nekateri pri tem trpljenju podležejo naporom; zbole, se ponesrečijo, kar so včeraj pridobili danes izgube in podobno. Nekateri obogate, pa postanejo lahkoživci in zapravijo v kratkem še prejšnje ter desetletja v revščini premišlujejo svojo zmoto o sreči. Nekaterim bogastvo tako pompozi skrbi in delo, da so pravi sužnji svojega hrepenenja, vedno utrujeni, slabe volje. Nekaterim zopet bogastvo izpridi otroka in tako zagreni stara leta, v katerih so hoteli počiti in uživati. Vprašaj bogatine povrsti, če so srečni, našel boš težko koga. Tudi včasih beremo, da se milijonar ustrelji, zastropi... ker se je naveličal življenja, bil je neozdravljivo bolan, nesrečen v družini in podobno. Jasno je torej, da je n. pr. v veselju do življenja, v zdravju, v družinski sreči več sreče, nego v bogastvu! — Nemški cesar je iskal sreče v vojaški slavi, moči, zmagah. Našel pa je tako strašno prevaro, kakor težko kdo

pred njim: izgubil je milijone vojakov, povzročil tisoče milijard škode, sebi in rodovini prestol, mir vesti itd., pa vso slavo in moč. Če bi bil pred desetletji, ko je imel nastopiti vlado, začel žagati drva, kakor jih menda danes, bi bil nedvomno brez primere srečnejši, ko je po vseh svojih nadčloveških naporih, ki je z njimi iskal sreče v slavi in oblasti. — Vprašaj pijanca, požeruha, ki ga strast kmalu zlomi, in povedal ti bo, da se sreča lažje najde brez vsake pijače in ob suhem kruhu, ko v nezmernem uživanju. — Dvomim tudi, da bi se počutili srečne možje, ki so si priborili, slavno ime, množico odlikovanj. Mislimo na Hindenburga, Borojeviča, Pflanzera-Baltina itd. ter njih spremljevalce, ki so često žrtvovali tisoče življenj svojih vojakov bolj svojim častihlepnim namenom ko potrebam domovine. — Enako kratkotrajna lepota telesa ne more osrečiti človeka. Izkratka: večina ljudi išče sreče, kjer je ni, zunaj sebe in v zadovoljevanju svojih strasti.

Veliko nas pa je, ki srečo imamo, pa se je ne zavedamo, ne znamo je ceniti. Podobni smo možu, ki išče svojo pipo, pa jo drži v ustih. So fantje, ki žive v lepem domačem kraju, sredi dobrih sorodnikov in domačinov, na dobri zemlji; tantje zdravi, močni, delavni, ki njih življenske ugodnosti po pravici mnogi zavidajo. Le ti fantje sami ne znajo ceniti svojega srečnega položaja. Čutijo se nezadovoljne in hrepene po Ameriki ali Nemčiji kakor po nečem boljšem, srečnejšem. Mnogi ljudje se preobjedo belega kruha. Ko je peljal Mojzes svoje Jude iz egiptovske sužnosti v obljubljeni deželo svobode, mleka in medu, so se kmalu naveličali mane in jerebic, ki jih je z njimi čudežno hranil Bog v puščavi in zahrepeneli so po — polnih loncih čebule v egiptovskem suženjstvu. Danes žive ljudje, ki ne znajo ceniti in si v prid obračati svobode in narodnega edinstva v lastni državi in si žele nazaj v nemško-madžarsko-laško suženjstvo. V vojski smo se vojaki naučili ceniti male dobrote mirnega civilnega življenja: vsakdanji kruh, domačo kuhinjo, posteljo, obleko, družbo, jezik, delo, domač red, stalnost, osebno svobodo, preproste zabave, domačo streho, cerkev, zvonjenje, praznike, redno službo božjo itd. Kdo je prej mislil, da so te reči tako dobre, osrečujoče, da leži toliko čiste sreče v njih. Nihče nam teh užitkov ni kratil, zavidal, zastonj smo jih uživali. Zato jih pa tudi nismo znali ceniti. Brezobzirnost vojske nam je vse to naenkrat vzela, vklenila nas v prisilni jo-

pič militarizma, in spoznali smo ugrabljeno srečo. Pa da bi jo le zdaj iznova znali ceniti in se z ljubeznijo oklenili tega, kar nam nudi domača zemlja, hiša, cerkev, kuhinja, šola, knjiga, delo, poklic, življenje. Kdor to uživa po zakonih pameti in vere, mora biti srečen. Poznal sem fanta nekje na Dolenjskem; korenjaka, ki pa se je komaj plazil ob bergljah, ker mu je revmatizem američanskih rudnikov zlomil mlado moč. Živel je v revščini pri sorodnikih, opravljal sede in leže mala ročna dela in dosti premišljal in čital, največ nabožne knjige. Spominjal se je na orla s polomljenimi peroti; a iz modrih oči mu je sijala sreča in iskrena zadovoljnost. Pogovor ž njim je bil kakor pritrkavanje pred praznikom. Mnogi v takem položaju

mislijo na samomor. On pa je znal uživati, umeti lepoto stvarstva in vere in se čutil srečnega. V Ameriki je našel dosmrtno bolezen in pohabljenost, v domači koči na bolniški postelji pa srečo. Fant! Ko boš nehal sanjati bozne sanje o gostilnah, pijanih plesih, lepi obleki, mehkužnem pohajkovanju, surovih pretepih, in ko boš začel umevati in ljubiti lepoto rodne zemlje, očetove hiše, domače cerkve, svojega poklica, bratskega življenja v domačih društvih in vitežkega obnašanja doma in zlasti v javnosti — tedaj boš Orel, takrat boš srečen. Novo srce ti bo bilo v zdravih prsih in dvignil se boš v višine zadovoljnosti, omike, poštenosti, moči, zdravja, sreče.

(Konec bo sledil.)

Trezno življenje.

Dobrota je, če imamo zdrav duh v zdravem telesu. A premnogokrat je alkohol kriv, da že mlad človek izgubi oboje. Posredno in neposredno vpliva alkohol posebno na mladino. Posredno, če so stariši vdani pijančevanju in neposredno, če ga sama pije.

Mladiška doba je za človeka velikega pomena. V tem času si pridobi potrebne vednosti, izbere več ali manj poklic, njegova narava se razvije. Med najhujše sovražnike človeštva v ti dobi spada alkohol. V tem času se mlad človek več ali manj odtegne varstvu domače hiše, čuječemu očetu, starišev — stori prve korake v svet, zadene tudi ob prve nevarnosti. Naravna lahkomišljenost in slaba družba vtopita mladega človeka v alkohol ter ga tako telesno in duševno uničita.

Pravijo, da dela pijača dobro voljo in veselo srce. Če bi bilo to res, bi morali dandanes ljudje biti neizmerno srečni in zadovoljni, ko se toliko pije. Nasprotno pa vidimo ravno pri mladih ljudeh, da so že siti življenja, ko so še komaj stopili vanj. To prihaja precej od zavživanja opojnih pijač.

Alkohol vpliva zlasti pri mlademu človeku kvarno na razum. Odlični zdravniki se vjemajo v tem, da skoraj polovico

vseh norcev prihaja od pijancev, ali pa od otrok, pijači vdanih starišev. Koliko izvrstnih talentov se potopi v alkoholu in se jim nazadnje omrači um! Koliko je pa takih, ki sicer niso zreli za norišnico, pa vendar ni v glavi vse v redu!

Dandanes postaja pitje splošna slabost med mladino, tudi žalostni učinki na potomstvu ne bodo izostali. Koliko je fantov, ki se v dobi, ko izstopijo iz šole in ko se oženijo, že popolnoma uničijo in prepijejo, morda celo z žganjem! Kakšno bo njihovo potomstvo? In še hujše je, če se je tudi njihova »boljša polovica« — žena v svojih dekliških letih rada sukala po plešičih in popivala s fanti.

V prejšnjih časih je bilo prekomerno pitje razširjeno le v nekaterih »višjih« krogih, širni sloji ljudstva so bili še bolj nedotaknjeni, neokuženi od alkohola. Dandanes pa je pitje zastripilo vse sloje, vsa plemena in ljudstva; odkod naj se vzamejo tedaj zdravi elementi? Ljudstvo, ki ga prevzame alkohol, mora izginiti in najhujše je, če mladino okuži alkohol. Najhujši sovražnik duševne izomike je alkohol; izkušnja in zgodovina pa učita, da le bistroumnejši ljudje in izomikani narodi nadvladujejo.

Sedaj si še oglejmo, kako alkohol vpliva na značaj in voljo.

Alkohol je naš najhujši sovražnik, zatopi najlepše misli, ki bi naj nam svetile v življenju kakor zvezde vodnice. Vse naše dejanje in govorjenje bi pa naj prevejala in oživljala ljubezen, prava človeko-

ljubnost. A ravno to nebeško hčerko zamori alkohol. Alkoholik nima srca za to, kar je sicer človeku najdražje na svetu: otroci, žena in stariši. Alkoholiku se zdi škoda vsakega vinarja za blago, dobrodelne namene, ni pa škoda, če v enem dnevu vse zapije. Človek, ki se je vdal pitju, izgubi smisel za vse, kar je višjega in plemenitejšega.

Današnji čas zahteva trdnih, jeklenih značajev, ljudi močne volje in podjetnega duha. Mlad človek, ki se vda alkoholu, izgubi vso gibčnost in žilavost volje, nič ne prenese, ničesar si ne more odreči, in ko v svetu zadene ob težave, obupa.

Treznost je najboljša vzgojiteljica, da postane človek gospod nad samim seboj, treznost in zdržnost je poskušnja, koliko zdrži vztrajnosti.

Tako je s teboj, mladenič! Ne veš, kam te tvoja pot pelje, v kakšne razmere še prideš, na kakšni zemlji, v kakšnem stanu in položaju boš jedel svoj kruh. Uči se sedaj marsikaj si pritrirati, kar človeka mika, ne vdajaj se pohotnosti in lahkomišljenemu vživanju.

Čas je, zadnji čas, da stopimo alkoholizmu in vsled njega nastali degeneraciji ter njenemu daljnemu razširjanju nasproti.

Kaj naj koristi kultura, omika, blagostanje, če hirata telo in duh, če nastopajo našo dedščino oslabljeni, izprijeni potomci!

* * *

Dodatek uredništva. — Članek »Trežno življenje« nam je poslal v priobčenje Protialkoholni oddelek pri poverjeništvu za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani. Prošnji smo prav radi ugodili in bi bili brez ozira na to napisali v ti številki »Mladosti« kakor tudi v nadaljnjih več stvari, ki bi obravnavale boj proti alkoholizmu in pomen treznostnega življenja.

Našli se bodo morda v naših vrstah ljudje, ki jim to ne bo ravno všeč in bodo rekli, da se preveliko zahteva od Orlov. Vendar bratje, stvar je silno resna in **po-bijanje alkoholizma, t. j. nezmernega in nepotrebne-pitja vseh opojnih pijač je ena izmed prvih in glavnih točk orlovskega programa.** Mi na to vse preveč radi pozabljam in naše delo za streznjenje ljudstva in odpravo socialne bede, ki jo povzroča alkoholizem, ostaja malo da ne samo pri resolucijah raznih občnih zborov. No, če ni tako, se pa vsaj vprašajmo, koliko store orlovski odseki v tem oziru! Člani sami se še koj držijo prevelikega popivanja, a zopet moramo reči, da marsikateri skoči čez plot; na nadaljne socialno delo med ljudstvom pa se ne misli veliko. Orlovsko delovanje to nikakor ni. Reči moram tudi k temu, da sem najbolj žalosten takrat, če vidim ali srečam Orla, bodisi v civilu ali v kroju, da je pijan in da je njegovo obnašanje surovo, neprimer-no. Takšnih članov Orel v svojih vrstah ne more in ne sme imeti, ker je to proti njegovim načelom, ki moramo skrbeti za nje, da ostanejo vedno čista. Pa kaj načela! Tu se ločijo takoj pota tistih, ki hočejo udejestviti načela popolnoma in onih, ki bi hoteli v njih popuščati. V tem mora biti brezobzirnost in neizprosna, pota, četudi morebiti nekoliko oddaljena, vzporedna. Medsebojnih sklepanj pogodb, ki bi bile vedno v pogubo le njemu, Orel ne sme poznati, ker Orel s tem živi in napreduje, ali pa pade. V vseh ozirih, vsekdar in povsod!

S tem je izrečena dovolj jasna beseda tudi o treznostnem delu med nami. Treba je, da pridemo k dejanjem. V ta namen je pač prva potreba, **da se Orli vseh odsekov na fantovskih večerih zadostno podučijo o veliki važnosti protialkoholnega dela, predvsem pa, da sami ne prekoračijo meje treznosti in dostojnosti. Osnujete povsod abstinentske krožke!**

Naši sestanki.

France Podnanošek.

Zelo lepa je misel, ki se pri nas po deželi večinoma že uresničuje, da namreč naš Orel prireja fantovske večere. Da pa ne bodo ostali fantovski večeri le prazna beseda, ampak bodo res kos svoji važni nalogi ter mogli na ta način dosežati v polni meri svoj namen, je potrebno, da dobro premislimo, kaj bi nam fantovski večeri pravzaprav morali nuditi in kako naj jih prirejamo, da bomo imeli od njih kolikor mogoče največ koristi. Saj vendar zahtevajo taki večeri od nas precej požrtvovalnosti. Mnogi fantje morajo po enkrat na teden po pol ali celo do eno uro daleč, da se udeležujejo fantovskih večerov; zato pa smo za svojo požrtvovalnost in vztrajnost gotovo upravičeni zahtevati koristi od takih večerov ali z drugo besedo, vedeti moramo, čemu se redno udeležujemo fantovskih večerov.

Človek je družabno bitje. Njegova narava je taka, da se more sebi primerno razvijati le v zvezi z drugimi, v družbi. Sam zase človek ne more živeti in tako ga že njegova lastna narava sili, da se združuje, da si išče družbe. Človek se mora razviti ne le telesno, ampak tudi duševno, umsko, нравno in versko — to mu pa more zopet nuditi le družba in deštva govore, da je človeštvo vedno živelo v družbi. Saj nam pa tudi vsakdanje življenje jasno priča, kako potrebna je za poedinca družba. Še se spominjamo, kako smo si še kakor mala deca iskali družbe, da smo mogli skupno igrati, kako smo gledali vaške fante, ki so se večkrat zbirali pod vaško lipo in je ravno zato lipa tako slovela.

Če smo veseli, gremo radi v družbo, da s svojim zadovoljstvom razveselimo tudi druge, enako pa tudi če smo otožni in nismo ravno v najboljšem razpo'oženju, poiščemo prijatelja, ki nam s svojim sočustvovanjem lajša bol, ali si poiščemo družbe, da v njej nekoliko pozabimo žalosti in skrbi.

Kako velik upliv ima družba na posameznika lahko opazujemo dan za dnem. Kakor rodi dobra družba dobre, plemenite

sadove, vzgaja kremenite, jeklene značaje, tako vzgaja slaba, нравno pokvarjena družba ničvredneže in propalice.

Če pravimo: ta fant ima pa res lep nastop, ta se zna pa res lepo vesti — kje se je tega naučil, če ne v družbi. Izobrazbe uma, plemenitosti srca, lepega vedenja — vsega si more pridobiti človek v družbi. Družba je kaj dobra šola za posameznika. Ona ga uči, kdaj treba govoriti, kdaj je boljše molčati, uči ga resnosti in značajnosti. Kakor se izlika in obrusi drobno kamenje v deroči vodi v lepo oglašene okrogle kamenčke, tako opili družba človeka v olikanca. Seveda v začetku ga lahko, kakor pravimo tudi »polomimo«, no pa to je zopet nam v korist za bodočnost.

Naši fantovski večeri nam torej ne bodo nudili samo družbe in zabave, marveč bodo predvsem resna šola za našo bodočnost. Nikar ne mislimo, da smo dovolj učenj in modri, če smo s 14. letom dali slovo ljudski šoli ali celo v spomin pridnosti dobili za darilo kako knjigo. Celotno naše življenje je neprestana šola. Veliki grški modrijan Sokrates je večkrat dejal: »Samo to vem, da ničesar ne vem!«

Svetovna vojska nam je pokazala živno potrebo izobrazbe in zanimanja za to in ono vprašanje. Ne smemo pozabiti, da bomo kakor bodoči gospodarji in družinski očetje vršili zelo važno nalogo v življenju, v družbi. Razumno gospodarstvo, skrbna in dobra vzgoja dece, nastop v družbi, v javnosti, vse to zahteva temeljitega razumevanja perečih vprašanj, ki jih stavijo pred nas današnje razmere. Ta ali oni izmeđ nas bo prišel v občinski odbor, bo v načelstvu ali v nadzorstvu posojilnice, bo odbornik tega ali onega društva in kakor tak se bo moral zares udejestvovati, delati. Treba bo sodelovati pri važnih odločitvah za to ali ono zadevo, ki tiče bodisi občine, društva itd. Doba, ko je od 20 do 25 odbornikov v občini govoril in mislil za vse samo eden ali dva, je pač za nami. Koliko jih je, ki raznim predlogom pri sejah le prikimavajo ali odkimavajo, a samostojno nastopiti ter izraziti svojo misel ali željo, se jim zdi nemogoče; potem pa na potu po končani seji zabavljajo, da ni prav, da le eden vse ukaže in le eden vse velja. Starokopitnosti mora biti konec. Tudi kmet in delavec morata na plan za pravice in ugled, ki jim pristojata po božjem in človeškem pravu. »Čemu bi se sin toliko

učil in zahajal v društva; moj oče je hodil le eno zimo v šolo, stari oče nič, pa sta oba bolje živela ko jaz in bolje ko bo moj sin« — celo to sem slišal nekje. Ali, ko sem nagovarjal nekega očeta, naj pusti sina na orlovski tabor, mi je dejal: »Zakaj pa vendar te neumnosti; ko sem bil jaz mlad, vsega tega ni bilo, pa smo vendar preživeli.« Taki zgledi, čeprav so le redki, kažejo, da se naše ljudstvo še vedno ne zaveda dovolj, kolikega pomena so za nas razna telovadna, izobraževalna in podobna društva.

Temu vsemu bodo mogli odpomoči naši fantovski večeri. Tu bomo imeli prav lepo priliko učiti se gotovega nastopa ter se sicer v vsem izobraževati.

Da ne znajo mnogi naši treznomisleči možje in fantje nastopati in svojih misli javno povedati, kdo je kriv, če ne ravno nepravilna vzgoja v mladosti. Ko opazujem našo deco po vaseh, se vselej spomnim besed podpolkovnika, ki nam jih je govoril v častniški menaži na neki državni praznik. Bilo je pred kosilom; vsi smo čakali svečanega prihoda našega poveljnika, da bo začel govoriti; pa kako smo se začudili, ko je prišel, potegnil iz žepa listek in nam z njega bral šest stavkov dolgi govor. In to je bil mož 50ih let, ki nam je sicer v družbi vedel mnogo lepega in koristnega povedati, toda ob svečanih prilikah javno govoriti, ni mogel. Pri obedu nam je pa potem dejal: »Gospodje, prosim vas, če boste kdaj družinski očetje, pazite, da ne boste dece vzgajali tako, kakor so mene moji stariši, ker verujete mi, da je že od zgodnje mladosti veliko odvisno, kako bo nastopal mladenič ali mož.«

Da pa bodo fantovski večeri res zanimivi in nam bodo dajali vedno novega ve-

selja in poguma, je nujno potrebno, da poskrbi predsednik odseka vedno za dober dnevni red fantovskega večera. Najbolje je, da ima odbor takoj po vsakem fantovskem večeru sejo, ki naj v njej razpravlja o napakah in nedostatih minulega fantovskega večera in obenem določi spored za prihodnji fantovski večer. Tako ne bo nikdar nedostajalo zanimivega sporeda, ker tvarine za predavanja in razne pomenke je več ko dovolj.

Spored pa naj bi bil morda sledeči:

Po odpeti orlovski himni ali kaki drugi primerni pesmi otvori br. predsednik fantovski večer ter preide na dnevni red. Na vrsto pridejo poročila predsednika, načelnika in po potrebi tajnika ter blagajnika. Poročila morajo biti kolikor mogoče kratka in točna. Na to naj bi se razlagalo par odstavkov Zlate knjige, na kar bi sledilo kako predavanje. Za razlago Zlate knjige in predavanja nam bosta gotovo drage volje poskrbela gospoda župnik ali kaplan, če bi ne bilo drugih moči.

Udeležujmo se pa fantovskih večerov redno in le tehtni razlogi naj nas opravičujejo, če smo kdaj izostali. Zlasti pa velja to za člane odbora glede sej in za vse člane glede občnih zborov odseka, da se ne bo dogajalo podobno, kakor pred par meseci, ko sem bil navzoč pri občnem zboru neke hranilnice in posojilnice — da jih je namreč prišlo na občni zbor od 181 združnikov posojilnice le 26 in pa 6 drugih, ki niso bili udje. In vendar je posojilnica za dotično faro velikanskega pomena.

Storimo torej vsak po svojih močeh, da bodo fantovski večeri zares zanimivi in v korist vsem članom odseka, kakor tudi vsemu našemu izobraževalnemu delu v orlovski organizaciji!

Trobentanje.

Tone Žitnik.

Četi, ki na pohodu pogrša dobrega trobentaškega zbora — manjka najlepše. Dober trobentaški zbor ni potreben četi samo za korakanje, temveč napravi na pohodu tudi v splošnem najboljši utis.

Da pa se izvezbajo trobentači v dober zbor, je potreba, da imajo:

1. dober posluh;
2. močna prsa (omejitev kajenja — po-

sebno pri vajah. Na pohodu kajenje sploh ni dopustno);

3. dobre in prav uglasbene f-rogove. (Ti rogovi imajo lep poln glas in ni težko priučiti se na njih trobentanju. Novih točasno ni dobiti. Upamo pa, da ima vsako okrožje toliko starih rogov, da bo ob nastopih postavilo vsaj zbor osmih trobentačev.)

Ustniki so za vse rogove enaki,

le bas ima posebnega. Ker tudi teh sedaj ni dobiti, naj bas rabi navaden ustnik.

Kako naj bo sestavljen trobentaški zbor? V tem oziru do sedaj nismo poznali enotnosti. Da pa jo dosežemo, je treba, da se drže vsi naslednjih navodil, ki so obvezna za vse Orle. Predvsem moramo imeti glasove pravilno razdeljene in sicer kakor sledi:

I. glas = I;
 II. glas = II;
 Bas = B.

Dalje navajam nekaj primerov, kako naj nastopi trobentaški zbor v četah.

Štirje trobentači nastopijo v zboru v sledeči razdelbi:

I II B II

Šest trobentačev nastopi v zboru v sledeči razdelbi:

I II II I
 B II

Osem trobentačev nastopi v zboru v sledeči razdelbi:

I I II I
 B II II II

Deset trobentačev nastopi v zboru v sledeči razdelbi:

I I I I I
 B II II II B

ali:

I I I I
 I II II II
 B B

Lahko pa združimo tudi dva zbora po osem trobentačev, ki pa so vendar ločeni v dva zbora in sicer:

I I II I
 B II II II
 I I II I
 B II II II

Kakor najlepše sestavljen zbor je primer osmih trobentačev. Če šteje zbor 10 ali več trobentačev, mora imeti dva basova roga.

Posamezni klici, ki jih bomo pri letošnjih prireditvah rabili prvič, so: **Pozor! Odmor! Nastop! in Razhod!** Kako jih moramo trobiti? **Nastop** in **Razhod** trobimo v tempu koračnice, zadnji ton nekoliko zadržimo. **Pozor** in **Odmor** kratko in razločno. Zadnji ton zadržimo. Pred klicem **Nastop** ali **Razhod** vedno zatrobimo **Pozor**. Klice mora trobiti vsak trobentač, razumeti jih mora vsak Orel. **Ob vseh prilikah trobi klice samo eden.**

Glasbeni odsek nam je preskrbel tudi nove trobentaške koračnice. Priredil jih je po narodnih pesmih br. prof. M. Bajuk. So lahko umljive, dasi precej daljše od starih. Vsak Orel pač pozna pesmi: »Preljubo veselje«, »Regiment«, »Bog je ustvaril zemljico« in »Popotnik«. Prirejene so za troglasni zbor in koraku izvrsno prilagodene. Naučimo se najprej trobiti koračnico »Preljubo veselje«. Treba bo mnogo vaje, zato se pričnimo vaditi brez odlašanja. Opozarjam, da se smejo pri orlovskih nastopih in pohodih trobiti samo **nove koračnice** in da stare ne pridejo nikjer več v poštev.

Hitrost izvajanja prostih vaj.

Pa. Kr.

Proste vaje naj se vadijo tako hitro, da je mogoče vsak gib točno in lepo izvesti. Ako je vadba prehitra, ni mogoče točno dohajati štetja ali godbe, posebno še pri takih vajah, ki imajo mnogo gibov in vezav. Tudi ni mogoče giba lepo držati, ako nimamo niti trenutka časa za držo, temveč nam gib pobija prihodnji gib. Marsikak načelnik je mnenja, da je lepo in pravilno, če se delajo proste vaje z velikansko brzino. Ne pomislijo pa, da je pri tem vsak gib površno narejen.

Da se doseže enotnost v hitrosti izvajanja prostih vaj, je sklenil vaditeljski zbor Orlovske zveze sledeče:

Vsaka godba, pa tudi pevski zbori naj imajo pripravo, ki meri čas izvajanja. To je

priprava, ki nam taktira vedno enakomerno v poljubni hitrosti. Ta priprava, mali stroj, česmemo to tako nazvati, se imenuje metronom. Priporočamo vsem odsekom, naj si spodobijo od zbora ali godbe ta metronom, da bodo urili štetje vedno enakomerno.

Metronom naj se uredi tako-le:

Pri članskih prostih vajah naj se nastavi metronom na številko 52°.

Pri vaditeljskih prostih vajah in pa pri vajah s palicami ter za naraščaj (češke), naj se nastavi metronom na številko 48°.

Želeti je, da se vsak načelnik in vaditelj »sprijazni« z metronomom; stopi naj v dogo-

vor s kapelnikom godbe ali pa s pevovodjo. Tudi vse godbe opozarjamo na to določbo.

Godba naj koncem zaigrane fanfare (poza) napravi vedno odmor (pavzo). Med to pavzo štejeta načelnik in kapelnik »dve, tri« (oziroma »tri, štiri«). Nekateri skladbe so napravljene tako, da začenja godba že na »štiri« (oziroma »tri«). Če pa šteje načelnik dva udarca »dve, tri« (oziroma »tri, štiri«), bo gotovo začel pravočasno s telovadbo na »eno«, čeprav mora godba že na »tri« (oziroma na »štiri«) pričeti. Opozarjamo tudi na to, da ve-

liki boben udarja vedno na »eno«. Pri vajah naj se šteje vedno: »en, dve, tri, štiri«; dvo-zložne besede (ena, štiri) so daljše in s tem nastanejo prvi in četrti gib daljši ko drugi in tretji in potem nesoglasje z godbo.

Da ne bo pri letošnjih nastopih in tabo-rih nepotrebnega prerekanja radi hitrosti iz-vajanja prostih vaj, naj se vsakdo sklicuje na metronom in na predpisane številke hitrosti. Ta predpisana hitrost je preizkušena od god-be in vaditeljskega zbora Orlovske zveze, zato naj se ravnaajo vsi po njej.

Vaje na orodju.

Vsled številnih povpraševanj po primer-nih vajah na orodju bo vaditeljski zbor Or-lovske zveze objavljajl od časa do časa v »Mladosti« vse takšne za vsa orodja, ki se jih bodo začetniki lahko naučili. Treba pa je vztrajnosti pri teh vajah in pazljivosti.

Bradlja.

I.

Naskok v stegnjeno oporo na lehteh — kolebno vzklopni naupor spredaj. Vzklopni na-vzgor se izvede stegnjeno, da se vaja lepo veže in dobi takoj močan koleb;

v zakolebu odnožno kolo z desno črez desno bradljenico naprej in v predkolebu z levo črez desno bradljenico nazaj. Odnožna kolesa se morajo izvesti gladko in stegnjeno. Da se ista lažje in lepše izvedejo, se je treba nagniti nekoliko v nasprotno stran, kamor se ista delajo. Noge je treba vreči nazaj in potem šele v stran, kamor se kolesa delajo. Noge je treba vreči nazaj in šele potem v stran. Na-pačno je, ako se vrže noga takoj v stran, kjer gotovo potem ne steče gladko črez lestvino, ampak se ustavi in vaja je prekinjena;

takoj v zakolebu z levo odnožno kolo črez levo bradljenico naprej in v predkolebu z desno črez levo bradljenico nazaj. Glej raz-lago zgoraj;

v predkolebu prednožka z obratom: noge se vržejo visoko v prednosu čez lestvino in šele potem se je treba obrniti, ko sta nogi že zunaj lestvin. Takoj po obratu se križ, ulekne in z desno roko se prime za lestvino.

II.

Naskok v stegnjeno oporo na lehteh — v zakolebu naupor zada; vzame se velik ko-leb, ter se izvede naupor stegnjeno — ulek-njeno;

raznožno (raznožka) v prednos: takoj po izvedbi kolebnega nauporja zadaj se vržeta nogi visoko nad lestvinami raznožno — telo

mora biti nagnjeno naprej in se spredaj zopet spojita v prednosu. Prednos je vedno lepši malo višji nego nižji, nogi stegnjeni in glava po-koncu;

tezna ramenska stoja: nogi morate biti vedno stegnjeni — križ uleknjen;

počasi v zgornjo razovko podprto z des-nim komolcem: z ramenske stoje se je treba spuščati počasi v zgornjo razovko, drža ne sme biti previsoka;

nazaj v ramensko stojo: kakor v razovko, tako se gre tudi iz razovke nazaj v ramensko stojo uleknjeno;

preval nazaj uleknjeno, v predkolebni na-upor spredaj: takoj iz ramenske stoje se je treba spustiti uleknjeno nazaj ter v predkolebu izvesti naupor spredaj, stegnjeno;

v zakolebu zanožka: po nauporju spredaj se močno zamahne z nogama nazaj ter se iz-vede v zakolebu zanožka.

Drog.

I.

Iz iztegnjene vese spredaj z nadprijemom kolebno vzklopni naupor spredaj: vzklopni naupor je treba izvesti stegnjeno — drugače je lepa vezava nadaljnega giba nemogoča;

toč naprej: treba je nogi nekoliko dvigniti ter toč izvesti s stegnjenima rokama;

velevzmik nazaj: takoj s toča naprej je odriniti telo od droga nazaj ter izvesti steg-njeno in uleknjeno — velevzmik;

izpad v vznosno veso — ter vzklopni na-upor spredaj: takoj po velevzmiku izvede izpad nazaj — ter vzklopni naupor — stegnjena — uleknjena opora na drogu;

podmet.

II.

Iz stegnjene vese spredaj z nadprijemom v zakolebu naupor zadaj; vzeti je treba velik koleb, da je mogoče izvesti lepo in stegnjeno naupor zadaj;

toč zadaj; takoj po nauporju zadaj se izvede toč, ne da bi se telovadec dotaknil droga (ni pravilno in lepo, ako se telovadec dotakne droga po izvedbi nauporja ter se potem za izvedbo toča nazaj odganja od droga);

podmetno v koleb; po toču nazaj se spusti takoj podmetno v koleb;

vzmik zadaj; takoj v predkolebu se dvigneta nogi ter se preneseta pod drogom, ko sta nogi na drugi strani droga, se sune ž njima

kvišku, križ se takoj vlekne in potem stegneno izvede vmik zadaj;

preprijem z levo v podprijem ter celi obrat v levo do opore spredaj z nadprijemom; obrat se izvede stegneno in uleknjeno;

odbočka v desno (levo); pri odbočki se vržeta nogi nazaj in v stran, obenem se je pa treba nagniti nekoliko v nasprotno stran, kamor se odbočka dela.

Boks.

(Nadaljevanje iz lanskega letnika in konec.)

e) Spojene brce.

Različne brce je možno spojiti, vezati, ne da bi se nam bilo treba po vsaki brci vrniti v prežo. To velja zlasti o spodnji brci, ki se da dobro vezati z zunanjo brcno in brcno nazaj.

Zunanjo brcno vežemo s spodnjo brcno na ta način, da se povrnemo v izvedeni spodnji brci (prva doba) za pol obrata v levo na levih prstih, dvignemo nogo, ki je izvedla spodnjo brcno do visokega skrčenega odnoženja, brcnemo in se vrnemo potom visokega skrčenega odnoženja v prvotno ali pa novo prežo. Izvedemo ta gib na povelje: »Spodnjo brcno z desno, zunanjo brcno z desno, povrat v prvotno prežo — zdaj!« v petih dobah.

Brcno z desno nazaj vežemo s spodnjo brcno tako, da po izvedeni spodnji brci z desno zanožimo z desno in mesto da bi jo postavili v prežo, se hitro obrnemo na levih prstih za pol obrata v desno, dvignemo desno nogo do visokega skrčenega odnoženja, brcnemo in se vrnemo potom visokega skrčenega odnoženja s polobratom v levo na levih prstih v prvotno prežo. Izvedemo ta gib na povelje: »Spodnjo brcno z desno nazaj, povrat v prvotno prežo — zdaj!« v petih dobah.

Isto, kar smo rekli o napadih z rokama, velja tudi za napade z nogama. Treba jih je izvajati s silo, paziti pa pri tem na ravnotežje.

III. Obramba.

Semkaj spadajo vsa sredstva, ki jih rabimo, da bi preprečili ali zničili namen nasprotnikovih napadov. To dosežemo tako, da prestrežemo njegove napade z rokama ali pa se umaknemo na mesto, kjer nam ne morejo več škodovati. Prvo je kritje, drugo je umik. Od okolnosti je odvisno, katerega izmed teh načinov se poslužimo.

Vaje z boksom pridobe mnogo na svojem učinku, če jih proizvajamo v dvojicah v razstopu. Razstop je razdalja med nasprotnikoma. Ta bodi tolika, da napadalec s polnim

predklonom in istočasnim sunkom nasprotnika, stoječega v preži ne doseže, ker sicer gorje zobovju in nosu!

1. Kritje.

Krijemo vedno s predlahtjo, ali samo z roko, nikdar z nadlahtjo. Kritje imenujemo z ozirom na napade, katerih se morajo ubraniti.

Tako krijemo zunanje udarce z zunanjim, zgornje sunke z zgornjim, notranje z notranjim in spodnje s spodnjim kritjem.

a) Zgornje kritje: Roka, ki naj krije, je skrčena predročno navzgor not (predlaht je vodoravna). Zgornji sunek odbijemo s tem navzgor.

b) Spodnje kritje: Roka, ki naj krije, je skrčena predročno navzdol not (predlaht je vodoravna); spodnji sunek odbijemo s tem dol.

c) Zunanje in notranje kritje: Roka, ki naj krije, je skrčena predročno s predlahtjo navpično navzgor postavljeno (nadlaht tvori s predlahtjo pravi kot). Pri zunanjem kritju se zavrti predlaht v komolcu na ven, pri notranjem kritju not.

d) Zunanje spodnje in notranje spodnje kritje: pride v poštev pri zunanji in notranji brci in pri brci nazaj. Roka je skrčena odročno dol z visečo predlahtjo. Pest krije bok. Ako smeri brca više, je treba izvesti spodnje ali zgornje kritje.

e) Spodnje brce se ubranimo na ta način, da zgrabimo nogo nasprotnikovo z obema rokama, z jedno za peto, z drugo za prste.

2. Umik.

Umik je drugi način, s katerim se napada ubranimo. Umikamo se ali samo z enim delom telesa, na katerega je napad namerjen (glava, noga), ali pa s celim telesom. — Napadom na glavo se ogibamo a) z odklonom glave ali b) z odklonom celega telesa v neogroženo stran, c) s počepom ali d) z

za k o r a k o m. — Napadov na telo se ubranimo a) z zakorakom ali b) z menjavo preže nazaj. — Napadom na nogo se ubranimo a) z menjavo preže nazaj ali b) na ta način, da prenesemo težo telesa na zadnjo nogo v preži in jo napnemo, sprednjo nogo pa kolikor možno visoko skrčimo.

Pravila.

1. Napada vedno le eden od obeh, drugi krije.
2. Paziti je vedno na predpisano razdaljo (glej zgoraj).
3. Kritje je vedno vezano z odklonom.

Kakšen mora biti vaditelj? Vaditelj ali načelnik mora biti oni, ki ni samo po zunanosti lep fant, temveč mora poznati našo organizacijo od znotraj in biti izvežban v tehničnih stvareh. Če bomo imeli take vaditelje ali načelnike, potem ne bomo videli n. pr. telovadcev pri javnih nastopih z umazanimi srajcami, ovratniki in nepravilno oblečenih v kroje itd. Mislim, da nič preveč ne rečem, da so vaditelji ali načelniki v tem pogledu premalo storiili. Videl sem načelnike in vaditelje, ki jim bi lepo pristojal naš kraj, ali kaj, ko se ti bratje ne znajo napraviti. Kako morajo potem vplivati še le na druge! A če jih opozoriš, pa osorno zavrnejo: Saj je dobro! in z drugimi izrazi, ki nikakor ne pristojajo orlovski disciplini. Vidi se, da jim nedostaje pravega duha in discipline, ki je važna postojanka v naših vrstah. Zato se morajo vaditelji ali načelniki ravno sedaj v zimskem času posvetiti temu delu ter vzgajati telovadce v pravem duhu in disciplini.

Umestno je tudi, da se pogovorimo o vodstvu in vzgoji telovadcev v vrstah. Vzgoja telovadcev je ena najvažnejših vaditeljskih ali načelniških nalog, ki, pravilno in redno oskrbovana, donaša najlepših sadov. Vaditelj ali načelnik je v pravem pomenu besede učitelj svoje vrste in mora biti v vsakem oziru vzor. Dolžnosti vaditelja ali načelnika pa se ne nanašajo samo izključno na telovadbo, temveč on mora tudi vzgajati telovadce po orlovskih načelih, pojmiti naše ideje in buditi v fantih ljubezen do vere, domovine in naroda!

F. P.—n.

Telovadci! Ne mislite, da so samo tisti telovadci, ki telovadijo težke, vratolomne vaje! Ne, ni res! Telovadec je vsak, ki se na ta ali oni preprost način uri v gibanju telesa. Orli nismo družba akrobatov iz cirkusa! Orli nismo glumači! Naši telovadci naj se urijo v takih vajah, katere so dostopne vsakemu človeku, ne samo izbranim. In v ta preprost način telovadbe

4. Po dovršenem napadu ima napadeni, ki je napad odbil, pravico napasti.

5. Napad je enostaven, t. j. sestojč iz ene enote ali pa sestavljen iz več enot.

* * *

V predstoječem popisani pojmi tvorijo podlago za vaje z boksom, ki so sestave posameznih enot. Ž njimi dobimo vpogled v novo panogo telovadbe, ki se v naših odsekih sistematično še ni izvedla. Vadite in urite jih! Sestave za javne nastope priobčimo pozneje, ko se bodo priučili telovadci teh prvotnih pojmov.

spada vsa lahka atletika kakor tek, metanje kamna ali krogle, različni skoki, na daljavo ali višočino itd. Dalje spada tu poleg tudi telovadba s palicami, kiji, ročkami, z obroči, puškami, vesli, batom itd. V poštevek pride dalje tudi šport kakor: jahanje, plavanje, turistika, igre z žogo itd. itd. Različnih načinov je na stotine. In če vsak posamezen način nastopi pri javni telovadbi z eno vrsto, bi bil javni nastop zelo raznoličen in pester. Zatorej bratje, če niste za orodno telovadbo, se poprimite teh načinov telovadbe in v Mariboru nastopimo gotovo v velikem številu!

Bratje! Ali se pripravljate za tabor v Mariboru? Ali gojite telovadbo v oni meri, ki je potrebna za javni nastop? Oni bratje, ki ne nameravate tekmovati, nikar ne opuščajte orodne telovadbe. Sestavite si lahke vaje na orodju in jih trenirajte. Tudi lahka vaja, če je še tako enostavna, je lepa, če je lepo izvršena. Naj izginejo predsodki, da se morajo na javnih telovadbah kazati le vratolomne vaje. Zato so tekme! Pri javni telovadbi se kaže navadno orlovsko življenje, ki poteka v telovadnici. In pri navadni telovadni uri v telovadnici se urijo tudi taki, ki ne nameravajo nastopati s tekmami! Zatorej stran z napačnim umevanjem o javni telovadbi.

Bratje trobentači! Tudi na vas računamo na taboru v Mariboru. Ali imate že v rokah koračnice in klice? Če nimate, pišite na Orlovsko zvezo, da vam jih pošlje. Sedaj nastopi stalno lepo vreme. V nedeljah popoldne stopite trobentači skupaj in se urite v trobenju. Večkrat se čuje o trobentačih, da se puste prositi kakor drugi godci. Bratje, pri nastopih bodite pridni! Vsak trenutek bodite pripravljeni, da zatrobite koračnico. Jako mučno je gledati ko trobentači korakajo molče pred četo. Trobentači dajejo četam enak in lahek korak. Tu imate svoje polje pri orlovski organizaciji. Vsak po svoji moči! Trobentači, na plan!

Tečaj za načelnike in vaditelje, ki vodijo tekmovalno vrsto za Maribor, se bo vršil od 27. do 29. marca l. 1920 v Ljubljani. Kakor smo omenili je ta tečaj namenjen s a m o onim bratom, ki vodijo vrsto. Ni pa izključeno, da pride lahko tudi drugi, če je prvi zadržan. Neobhodno potrebno je, da se iz vsake tekmovalne vrste udeleži eden. Tem se bodo dala navodila za tekmo popolnoma natančno. Tudi vaje se bodejo pokazale pravilno, tako, da bode vsak dvom izključen. Na ta tečaj pride tudi zastopnik češkoslovaških Orlov! Tudi Čehi so se priglasili k tekmi. — Pa. Kr.

Vaditeljski zbor O. Z. si je pridobil brata Ivo Kermavnerja kakor telovadnega učitelja. On vodi z znano spretnostjo in požrtvovalnostjo telovadne tečaje. Kot dober telovadec bode marsikomu dober učitelj. Pozivljamo vse brate načelnike in predsednike, da gredo bratu Kermavnerju v vsakem oziru na roko v njegovem trudapolnem delu. — Pa. Kr.

Iz dopisov na vaditeljski zbor O. Z. ponesnemo to-le: Na vaditeljski zbor se obračajo nekateri bratje načelniki za vsako malenkost, ki bi jo lahko sami uredili v svojem vaditeljskem zboru; če pa doma ne, pa vsaj v okrožnem vaditeljskem zboru. Vaditeljski zbor O. Z. ima premalo delavnih članov, ki bi za vsako malenkost hodili k odsekom. Tvarine za vežbo imajo načelniki več ko dovolj, le izpopolniti se mora! Zopet drugi načelniki se sami nič ne zanimajo za novosti, ki se vpeljujejo. Če načelnik sam ni zmožen in tudi okrožni načelnik ne, potem bi bilo vsekakor želeti,

da se v takih slučajih obrne na vaditeljski zbor O. Z. Priporočati je, da se načelniki tudi zasebno obračajo za pojasnila na take, ki so zmožni. To nikakor ni sramotno, če se načelnik obrne tudi do navadnega člana, četudi ni načelnik, za pojasnila. Več glav več vé! Nespametni so pa nekateri, ki čakajo, da jih bo vaditeljski zbor O. Z. drezal. Načelniki morajo pač po svoji moči dvigniti ugled odseka! — Pa. Kr.

Vodstvo naraščaja naj se poveri kakemu starejšemu članu vaditelju, ne pa mladim nezkušenim mladeničem, ki je sam komaj spodarstavel iz vrst naraščaja. Ne smemo pozabiti, da mora vaditelj biti tudi učitelj obenem. Posebno v sedanjem času moramo gledati na dobre vaditelje naraščaja, ko je mladina povsod več ali manj podivjana. Z lepo besedo se mnogokrat več doseže ko pa s trpko. Vzgojimo si dobre vaditelje! Te bomo dobili le iz vrst naraščaja. Posvečajmo mu več pazljivosti! — Pa. Kr.

Tekmovalci! Da ne bo tekma v Mariboru vzbujala nervoznosti v telovadcih, vam svetujemo, da vprizorite sami zase v domačem kraju svojo tekmo. Dalje priporočamo, da se dve bližnji okrožji skušata na eni takih malih zasebnih tekmah prisvojiti prvo mesto. Ko boste že bolj gotovi, vprizorite javno telovadbo lastnega odseka, pri kateri naj nastopi tekmovalna vrsta kot posebna točka. Bratski odsek na Viču nam že javlja, da vprizori pri svojem odseku lastno tekmo. Naj bo to drugim odsekom v zgled! — Pa. Kr.

Vladar in delavci. V starih listih čitamo to-le zgodbico: Neki vladar v Ameriki, ki so mu opravljali ministri vsa dela, tako da njemu samemu ni ničesar drugega preostalo ko samo vladanje, se je sprehajal neko jutro pred vrati svoje prestolice. Nenadoma se mu vrže več ubožnih delavcev pred kolena in ga prosijo: »Gospod, gospod, preskrbite nam dela!« — »Od srca rad, moji ljubi otroci,« pristavi vladar, »ali od kod ga naj vzamem? Saj vidite, da sem sam brez vsakega dela!«

Chautauqua učilišča. Chautauqua (Šatoka) je staro indijansko ime mičnega jezera južno od mesta Buffalo v državi New York v Ameriki. Ime Chautauqua pa znači danes poseben učni način, ki je razširjen predvsem v ameriških Združenih državah, in Chautauqua se imenuje vsak zavod, ki zasleduje enake namene. Izprva so se vršila v navedenem me-

stecu verska predavanja pod milim nebom, s časom pa se je cela stvar razširila in dobila značaj ljudskega vseučilišča, kamor se pride lahko učiti sleherni brez vsakršnih spričeval in izkušenj. V počitnicah, posebno meseca julija in avgusta, se zbira tam do deset tisoč in še več ljudi iz vseh stanov in vsake starosti, da se razvedrujejo in učijo. Živijo prav preprosto. Pod milim nebom je gledališče, kjer tisočeri poslušajo predavanja ali koncerte. V manjših razredih obiskujejo učilne tečaje, ki jih je cela vrsta. Na tečajih učijo vseučiliški profesorji, predavajo pa politiki, uradniki, pridigarji, učenjaki, skratka možje, ki slovijo kot učenjaki. Zabavi služijo izleti, predstave, slavnosti in nekaj ur rednega dela. Navdušenje prihaja od medsebojnega občevanja in izpodbuja nja. V celotnem je značilen verski duh, ki prevladuje med posetniki teh učilišč. — Vsakdo

lahko uvidi, da mora tak zavod prinašati mnogo duševnega dobička. Ko je leta 1879. Roosevelt v gledališču govoril več ko deset tisoč osebam, je rekel: »V vsej deželi ne poznam ničesar, kar bi donášalo toliko blagoslova vsemu narodu!« Dandanes je takih zavodov gotovo nad 500, nekateri v krasnih letoviščih z najbogatejšimi napravami. Niso vsi enako vredni, a po vseh veje nek idealističen duh za ta ljudska vseučilišča.

»Višji« obiski v Ameriki. Eden, ki je živel v Ameriki dalje časa in pozna dobro tamkajšnje razmere me je o stvari poučil na sledeči način: Pri nas se smatrajo višji uradniki, ministri in vladarske osebe za silno vzvišene nad navadnim zemljanom. Če se hočeš približati njihovi visokosti, moraš zlesti v frak in cilindar, prositi moraš za avdienco, čakati, da ti milostno dovolijo vstop in še mnogo sličnih komedij je treba za »predpripravo«. Amerikanci so pri tem bolj enostavni. Zvezni predsednik ima določene gotove dneve, ki lahko pride k njemu brez vseh ovir tudi zadnji črni delavec v svoji delavni obleki. Vsak državljan ima pravico, da obiše predsednika in mu seže v roko. Nad palačo, kjer stanuje, ni zastave, in pred vratni ni straže. Za obisk ni treba nobenih priprav ali prošenj, treba se je samo pridružiti drugim obiskovalcem. — Amerikanski uradnik ni prav nič podoben našemu. Kdor hoče n. pr. v Washingtonu govoriti z državnim tajnikom, to je najvišjim uradnikom kakega oddelka, je treba samo, da gre tja. Odveč je vizitnica, odveč vsako priporočilo. Tu ni čakalnic, ne predsob, ne slug, ne tajnikov, ki te izprašujejo kakor sodnik obtoženca. Kdor bi

pri vratih trkal in čakal, da mu rečejo »nóter«, tega bi smatrali za bojazljivca, ki trati čas. Kratko odgovori pač tudi amerikanski uradnik, a nikoli ni birokrat. Uradnik je v Ameriki res služabnik naroda. — Ko sem na to prijatelja opozoril, da tudi v Ameriki ni vse zlato, kar se sveti, mi je odvrnil: »Je pa človek vsaj v resnic svoboden, dočim pri nas doma še niti misli niso svobodne. To smo demokratije za strašilo v koruzil!« In obmolknil sem...

Evropa po svetovni vojni. Ljudje, ki spremane vsako stvar v številke, so postali zvedavi, kako izgleda Evropa po svetovni vojni v desetih, stotih itd. Sedli so in preračunali takole: Leta 1914. je bilo v Evropi 26 držav, med temi 21 monarhij in 5 republik. Zdaj pa naj imamo 40 držav, od teh je 15 monarhij, 25 republik. Najvišje število prebivalstva je dosegla Evropa leta 1915., in sicer jih je bilo okoli 470 milijonov; danes pa smemo računati, da jih je samo 450 milijonov. Največja umrljivost je v Franciji in Nemčiji. V svetovni vojni da je padlo 25 milijonov ljudi; drugi pa zatrjujejo z vso gotovostjo, da je to število večje, in sicer od 32 do 35 milijonov, ker že sama Rusija je izgubila 15 milijonov. Po številu prebivalcev je še vedno največja Rusija. Potem pridejo Nemčija, Anglija, Francija, Italija, Ukrajina, Poljska, Španija, Rumunija, Češkoslovaška, Jugoslavija, ki je torej na enajstem mestu in obsega v sedanjem stanju 262.000 km² površine, ima 12¼ milijona prebivalcev, 48 na 1 km². Seve vse te številke so pa bolj zaokrožene, ker dobiti o vsem natančnih podatkov je zdaj še nemogoče.

Kaj se je naredilo in kaj se dela.

V orlovski organizaciji, posebno pa še v predsedstvu in vaditeljskem zboru Orlovske zveze v Ljubljani so vse roke polne dela. Organizacija se širi kakor tih plaz po vsi domovini in obenem ž njo narašča organizacijsko in tehnično delo, tako da osrednja pisarna le težko vse zmaguje. Naj vpoštevajo to tisti, ki z nerednim poslovanjem zadržujejo delo, posebno kar se tiče rednega poročanja, pošiljanja članarine in preglednic. Prosil bi v tem ponovno več točnosti že zaradi reda samega. Poleg tega pa še velike priprave za I. slovanški orlovski tabor v Mariboru! To niso ravno malenkosti! — Širša seja predsedstva Orlovske zveze 5. februarja 1920 je bila jako dobro obiskana. Uredilo in določilo se je več notranjih organizacijskih stvari,

odobrilo poročilo predsednika in ona načelnikov raznih odsekov. Orlovska zveza je dobila stik s francosko katoliško telovadno organizacijo Fédération Gymnastique et Sportive des Patronages de France, ki ima svoj sedež v Parizu (5. Place St. Thomas d'Aquin) in bo odzaj z nami v stalni zvezi. V doglednem času se bo izdal nov poslovnik, ki se pa pošlje poprej v pregled vsem okrožjem. Sklenilo se je, da orlovski naraščaj ne nastopi pri taboru v Mariboru, ker Orlovska zveza pri toliko množici ljudstva ne more prevzeti nikakršne odgovornosti zanj. Dovolj se pa, da nastopi orlovski naraščaj odsekov v bližini Maribora, če se doseže vsaj število 500 in če prevzamejo nadzorstvo posameznikov starši sami. Pač pa naj nastopa naraščaj pri vseh okrožnih prireditvah. Glede okrožnih orlovskih

privedite v je bil predlog in sklep ta, na kar opozarjamo vsa orlovska okrožja in da ne bodo ravnala proti sklepu: Pred I. slovanskim orlovskim taborom sme in mora imeti vsako okrožje samo eno prireditev z okrožno tekmo ob enem, kakor predpripravo za nastop v Mariboru. Vsake olajšave v tem oziru je treba prositi predsedstvo in vaditeljski zbor Orlovske zveze, ki na to o stvari razsodita; preko tega pa ne sme nihče. Število vsakršnih prireditev po mariborskem taboru ni več določeno. — Organizatorični in tehnični tečaji so bili v večih krajih, vrše se vsi po določenem redu. Vse tečaje vodi telovadni učitelj Orlovske zveze br. Ivo Kermavner z veččo roko in dobrimi uspehi. Prosimo vse tiste, kamor bo še prišel, da mu gredo na roko in mu pri delu tudi pomagajo. Opozarjamo že zdaj vse odseke brez izjeme, da naj bodo pripravljene, ker bo prišel br. Ivo Kermavner k vsakemu posebej, da ga preizkusi in določi telovadce, ki bodo smeli nastopiti v Mariboru. Torej delati, dokler je še čas! — Vadnik, učna knjiga za orlovsko telovadbo, bo po tolikem času in po tolikih obljubah končno vendarle zagledal beli dan. To pot, bratje, pa gre za resnico. Ležeče je zdaj samo na tiskarni, kdaj ga boste dobili v roke. Takrat pa, Orli, zavijajte rokave, učite se, vadite in delajte! — Enako je s tekmovalnimi vajami za I. slovanski orlovski tabor v Mariboru, ki jih boste dobili še prej ko Vadnik. Tudi tu bo treba predvsem vztrajnosti in železne volje. Več vam bo povedala knjižica sama. — Navsezadnje se bo uredilo tudi petje in trobentanje po naših odsekih. Naročene pesmarice in koračnice prelijte takoj s papirja v življenje. Učite se peti v zborih! Ne pozabite pri tem dr. Fr. Kimovčeve »Staroslovske sv. maše«, ki jo bomo peli skupno pri sv. maši na taboru v Mariboru. Pevci morajo biti toliko izvežbani, da bo mogoč po enkratni skupni skušnji skupen nastop. Pripravljajo naj se enako godbe. — Čistejše orlovske zavesti je treba še več med naše čete, ko je je pa dozdej. Orel, ki ni prožet popolnoma orlovske ideje z duhom in telesom ni in ne bo pravi Orel. Orlovstvo ne sme biti lestva, ki bi po njej hotel priti kdo kvišku, ali ki bi služila drugim v slične namene. Ne, pri nas ne sme biti za vse to niti pedi prostora! Prosimo posamezne odseke, naj pregledajo v tem smislu svoje vrste in jih izčistijo; saj pomagal bo že sam lep opomin. Naj ne bo govorjena zastoj ta beseda, posebno onim odsekom ne, ki se ne morejo ponašati z vzornim redom. — Načrt in natančnejši spored za I. slovanski orlovski tabor v Mariboru bomo objavili v prihodnji številki. Prvo in glavno

pravilo za tabor pa je in bo ostalo: pridno in vztrajno telovaditi, zbirati denarne prihranke (ne pozabite »čebelice«!) za sebe kakor za orlovski sklad in organizirati krajevne pripravljalne odbore, ki bodo skrbeli za obilno udeležbo. — Bratje Orli, odločnost, vztrajnost, red in delo v našo organizacijo! — Bog živi!

Vsem voditeljem in vaditeljem naraščaja.

»Premalo navodil in izpodbude nam daje zvezin odsek za naraščaj«, tako čujemo od blizu in iz daljave. Bratje, odslej bo boljše. Naši šolski vzgojitelji bodo agilnejše sodelovali in naš naraščaj bo imel v »Angelčku« svoje glasilo pod poglavjem: »Telovadba«. Da boste povsod enotno vodili naraščaj, pogledjte v lansko »Mladost« in izvršite storjene sklepe O. Z.

Dne 16. marca 1919 je predlagal na občnem zboru O. Z. br. Jože Pirc, naj preskrbi vsak odsek za vodstvo naraščaja poseben odbor, v katerem naj bodo poleg dobrega vaditelja tudi en duhovnik, en učitelj in en zastopnik staršev. Ob isti priliki je predlagal, naj se naraščaj deli v šolski (do 14. leta) izvenšolski (do 16. leta) in dijaški, kjer obstoje srednje šole. Oba predloga sta bila sprejeta in objavljena v »Mladosti« str. 77., l. 1919.

Na tečaju orlovskih organizatorjev 12. avgusta 1919, je br. Janko Cegnar te predloge natančneje utemeljil in predlagal posebne informativne sestanke za starše naraščaja, za naraščaj pa večkratne vzgojne in razvedrilne prireditve (gl. »Mladost« 1919, str. 99. nsl.). Predlogi so bili sprejeti.

Br. Janko Podkrajšek je v 10.—12. št. 1919 »Mladosti« v članku »Orlovski naraščaj« sprožil tudi misel naraščajske knjižnice. Kjer obstoji knjižnica izobraževal. društva, so mladinske knjige itak v posebnem oddelku, in društvo jih bo rado dalo na razpolago.

Na zadnjem občnem zboru O. Z., dne 4. januarja 1920. je bil soglasno sprejet predlog, da naj bo »Angelček« obvezno glasilo za ves šolski naraščaj. Voditelji in vaditelji naraščaja, skrbite, da bo prva odborova seja odseka odgovorila na sledeča vprašanja:

1. Ali ima naš naraščaj predpisano vodstvo? V koliki meri? Zakaj ne v polnem obsegu?

2. Ali je razdeljen naš naraščaj v šolski in izvenšolski? Ali se goji tudi dijaški naraščaj?

3. Ali naši starši razumevajo važnost naraščaja? Kdaj in kako naj jim to razložimo?

4. Ali nudimo našemu naraščaju zadosti umske in srčne vzgoje? Ali ima dosti poštenega razvedrila?

5. Ali vodimo naš naraščaj tudi k virom

nadnaravnega življenja, k molitvi, k sv. zakramentom?

6. Ali jim izposojujemo redno knjige iz društvene knjižnice?

7. Ali smo poskrbeli, da so vsi člani šolskega naraščaja tudi naročniki »Angelčka«? (Stane 3 K. Naroča se pri Upravništvu »Vrtca« v Ljubljani, Sv. Petra cesta 80.)

8. Ali so člani izvenšolskega in dijaškega naraščaja kaj naročeni na »Mladost«, ker nimajo lastnega glasila?

Odgovore z morebitnimi predlogi in nasveti pošljite O. Z. v Ljubljani. — Bog živi! — Odsek za orlovski naraščaj.

Orlovstvo v zasedenem ozemlju.

Občnega zbora Orlovske zveze dne 4. januarja 1920 v Ljubljani se je udeležil tudi brat iz zasedenega ozemlja in je pustil uredništvu »Mladosti« sledeče pismo:

Dragi bratje Orli! Bodite mi najsrčneje pozdravljeni v imenu vseh bratov iz nekdanje tako lepe solnčne Goriške, a sedaj porušene in opustošene ter zasedene od sovražnika. Zahvaljujem se bratu predsedniku in vsem bratom Orlom, ko ste me na občnem zboru tako navdušeno sprejeli. Spomin, ki sem ga tu dobil, ohranim v srcu kakor trajen, in ponesem ga kakor drag zaklad med naše goriške brate, ki tako nestrpnost čakajo svobode in novega življenja. Veseli me, ko sem imel po tolikih letih zopet čast, da sem se udeležil občnega zbora Orlovske zveze. Veseli me in srce mi drhti, ko sem danes svoboden med svojimi dragimi brati Orli in imam priliko se razgovarjati z njimi. A žalost me obhaja, ko se spominjam na našo nekdanjo tako cvetočo organizacijo na Goriškem, ki je danes navidezno mrtva. Kruti naš sovražnik nam noče dati nobenih pravic, nobene prostosti, nobene svobode. Vklenjeni smo v spone verig, ki nas že toliko časa težijo, a pomagati si ne moremo. Mi smo glas vpijočega v puščavi. Kjerkoli slišijo, da bi se ukrenilo za obnovo kakšnega društva, so takoj za petami karabinerji, ki zasledujejo vsako najmanjšo stvar in za tem sledi zapor. Koliko naših mladeničev, pa tudi mož je raztresenih kakor žrtve po vsej Italiji, ker se niso ustrašili in so pokazali, da so narodno zavedni Slovenci. Žalost je, ko moraš tavati okrog kakor suženj, zaničevan in zapostavljen, a pregovoriti in potožiti nimaš nikomur, ker strogo prepovedani so vsaki sestanki. Radi tega pa trpi mnogo organizatorično življenje. Po tolikih letih, ko so se naši fantje zopet vrnil iz vojske in begunstva, je tudi njim pustila vojska sledi, ki zahtevajo pač mnogo časa, da se zabrišejo.

Kakor je Goriška razvalina in opustošena, tako so tudi fantje opustošeni, ker vojska tudi njim ni prizanesla. Treba je znova obnoviti in

razorati vse na društvenem polju, kakor se morajo njive in vinogradi znova obnavljati. Zato bo pa treba mnogo žrtev, mnogo dela, preden se vzpostavi naše društveno življenje, kakršno je bilo prej, a sedaj nam ni nič mogoče, ker sovražnik preži na nas, kakor divja zver, ki preži na svoj plen. Manjka nam pa za to delavcev, ker mnogo jih je v Jugoslaviji in drugi so pa internirani, kar jih pa imam, ne zadoštuje pri tako ogromnem delu, ki nas čaka. Ker niso dovoljena nobena društva, je samoobsebi umevno, da ne deluje nobeno izobraževalno društvo in nobeden odsek. Trdno prepričan sem, da takoj, ko bodo dovolili prostost našim društvom, se bode cela organizacija oživela. Samo žive besede je treba, ter novega ognja, novega dela in takoj bode na Goriškem oživel zopet oni ogenj ljubezni, ki so ga naši mladeniči imeli pred vojsko. Težko bo šla stvar naprej, kakor sem to že prej omenil, ker mnogo vasi je popolnoma porušeni in barak nimajo še za svoje družine, da bi šle pod streho. Manjkalo seveda bode prostorov za izobraževalna društva in odseke. V takih vaseh, ki so popolnoma porušene, bo šlo malo bolj težko, a sčasoma se mogoče bode tudi to uredilo. Za sedaj bi bilo pa najbolje in najbolj umestno ter priporočljivo, da naj bi se fantje shajali vsi skupaj iz vseh vasi, ki so porušene, v ono vas, ki je tem na bližja.

Poskusili bomo zopet z novim letom; ako se nam bo posrečilo, bomo takoj sporočili. Končujem s tem, da se spominjate ob vsaki priliki na svoje goriške brate, ki trpijo v črnem robstvu in pričakujejo toliko zaželjene rešitve. Bodite mi še enkrat najpriščneje pozdravljeni v imenu vseh svojih bratov trpinov iz Goriške. Bog živi! — Orel iz Goriške.

Orlovstvo v Prekmurju.

V zgodovino Prekmurja se slobodno zapiše, ka je orlovska organizacija prva slovenska organizacija v Prekmurju. Slovenskega društva smo v Prekmurju do lanskega leta ne poznali; fala Bogi, tudi vogrskih ne preveč. Če je kakša takša bila, so jo tvorili samo tisti pomadžarjeni ali pa madžarski uradniki, šteri so jo ustanovili. Nam se ne bile znane. Zato smo pa orlovsko organizacijo s tem vékšim vdušenjom sprijali, ar je tudi in pa šče posebno organizacija kmečka.

Pri našem deli smo že meli vsakojacke neprilike pa ovire. Cilo oblast je štela nekolko zavirati naše delo. Prepovedala nam je Orla, ar smo ešče ne meli izobraževalnoga društva, Orel je pa ne samostojen. Tak so nas prisilili, ka smo tri izobraževalna društva ustanovili (v Beltincih, Črensovcih in Bogojini).

Dosta ležej bi se razvijal naš Orel, če bi meli društvene prostore, kak je majo indri

po Slovenskem. Kak pa, Vogri so nam teh ne zidali, ar smo njuvih organizacij nanč ne šteli poznati. — Ve si jih že mi sami sezidamo!

Najbole je pa bio potreben pri nas orlovski tečaj in toga smo meli od 26. januara pa do 2. februara. Prvih 5 dni je bila telovadba, štere se je udeleževalo 33 dečkov, zadnjiva 2 dneva je bio pa organizatoričen tečaj; prišli so zastopniki Kmetskih zvez v Prekmurji in pa 62 dečka. Vse se je vršilo v Malom gradi v Beltincih. S tečajom se je globoko vkoreninila orlovska organizacija v Prekmurji. Pri toj priliki pa šče povemo našo nadaljno željo: Radi bi meli izda eden tečaj in toga samo za vaditelje. Tej nam najbole falijo. Brezi vučenihi načelnikov pa vaditelov je pa organizacija skoro nemogoča. Mimoidoč naj bo povedano, ka mamo samostojno orlovsko okrožje prekmursko. Predsedstvo smo volili zadnji dén tečaja.

Prinas je ešče dosta dečkov, štteri ne poznajo nikše organizacije in zato ne vidijo potrebe vstopiti v njo. Tomi se počasi že odpomore in naši prekmurski odseki do mogočni.

Tudi nas strašijo tupaťam včasih, ka Vogri pridejo nazaj pa ka mo te trpeli. To jih dosta nazaj vleče, ka ne stopijo v organizacijo. Liki nas to nikaj ne bega, ve smo pa že meli odsek, ka so šče Vogri v Prekmurji vladali, kak pa ne doma, liki pri »sokolskoj« legiji v Štrigovi, šttero smo nazadnje zvečine sami prekmurski Orli tvorili.

Jugoslovanski akademski Orel, Wien

je bil ustanovljen v okrilju Jugoslovanskega katoliškega akademskega društva »Jug« dne 7. februarja 1920 na Dunaju, tako da imamo dozda tri akademske orlovske odseke (Praga, Ljubljana). Zanimivo je to, da bo delal naš Orel na Dunaju v največji vzajemnosti s češkoslovaškim Orlom, ki ima ž njim skupno telovadnico in s tem uresničeval prav dejanski orlovsko bratstvo. V akademskem Orlu v Pragi kakor na Dunaju so tudi Hrvatje, ki se bodo tako najbolj seznanili z orlovsko mislijo in organizacijo. In kaj pa Zagreb sam? — To pojmovanje orlovstva med katoliško akademsko mladino nas izredno veseli. Vstaja nov zarod, ves nov. Pozdravljeni bratje v našem krogu, in bratski vam: Bog živi!

Amerikanski Slovenci

so seznanjeni znova z orlovsko organizacijo. Pred vojno so imeli že več orlovskih odsekov, ki so pa med bojnim viharjem najbrže prenehali z rednim poslovanjem. V zadnjem času jim je pa poslala Orlovska zveza več dopisov s prošnjo in pozivom, naj zopet pričnejo z delom in ustanavljanjem novih odsekov. Kakor vidimo iz poročil, prošnja ni bila zastonj. Ka-

toliška lista »Amerikanski Slovenec« in »Edinost« sta vse oklice objavila in pravita, da bo sta zastavila vse sile za razširjanje orlovstva v Ameriki. Nabirati hočejo tudi prispevke za orlovski sklad in udeležili se bodo tabora v Mariboru. Zanimanje, ki smo ga našli pri bratih v Ameriki, nas prav veseli in pričakujemo sadov njihovega dela.

Češkoslovaški Orel.

Razmah, kakršnega je dosegel Češkoslovaški Orel po svetovni vojni, je res izredno velik. Poglejmo samo napredek enega leta v številu! Ko so se zbrali vsi po vojski preostali člani Orla jih je bilo 12.000 v 90 orlovskih društvih (odsekih). Danes pa šteje Češkoslovaški Orel 276 društev (odsekov) z nad 40.000 člani. To je že gotovo lepa armada, ki se ne more več podcenjevati. Tako vidimo, da tvorimo krščanski telovadci po vsem svetu veliko družino, ki si bo znala priboriti potreben ugled in braniti čast Kristusovih naukov.

Orel Češkoslovenský je praznoval 25. januarja 1920 v Brnu veliki dan. Vsi bratje in sestere so se zbrali k manifestaci nemu taboru, kjer so obrazložili razni govorniki pomen orlovstva v narodu in državi. Zborovanja sta se udeležila tudi dva zastopnika češkoslovaškega Katoliškega Sokola v ameriških Združenih državah, ki bo štel v kratkem do 200 odsekov in odposlanci našega jugoslovanskega orlovstva, ki so došli iz Prage, kjer imajo jugoslovanski visokošolci svoj orlovski odsek. Prišli so Orli in Orlice iz vseh krajev češkoslovaške republike in iz Dunaja, kjer ima Češkoslovaški Orel 5 odsekov. Na zborovaju in pri sejah zastopnikov so se obravnavala važna orlovska vprašanja. O vsem tem še bomo poročali. Na predvečer tabora je bila slavnostna akademija z bogatim glasbenim in telovadnim sporedom.

Francoske telovadne organizacije v Alzaciji so se pričele tudi veselo razvijati. Telovadni odsek katoliškega mladinskega društva v Mulhousu je slavil preteklo leto 25-letnico, odkar je bil ustanovljen. To je bil povod veliki prireditvi koncem avgusta l. 1919 v Mulhousu. Na tej prireditvi so prvokrat po vojski nastopili skupno katoliški telovadci iz Francije in iz Alzacije, ki je bila pred vojsko pod prusko oblastjo. Prvikrat so razvili francoski telovadci francosko trobojnico v alzaškem mestu. Prireditvi, ki se je udeležila cela vrsta telovadnih odsekov, je trajala dva dni. V soboto so se vršile tekme. V nedeljo dopoldne je bila sv. maša na prostem. Oltar je bil postavljen na mestnem dirkališču pod drevjem. Po sv. maši je bilo slavnostno zborovanje in nato slavnosten sprevod, ki je bil

najlepši del prireditve. Alzačani so posebno pristržno pozdravljali katoliške telovadce iz Francije. Popoldne se je vršila javna telovadba. Pričela se je z marseljezo, ki so jo igrale skupaj vse godbe posameznih odsekov in peke množice telovadcev in gledalcev. Gledalcem so bile posebno všeč proste vaje naraščaja. Po telovadbi je bila slavnostna razdelitev daril. Najprvo je nagovoril telovadce predsednik sodnikov pri tekmi, nato pa predsednik pripravljalnega odbora, ki je organiziral celo prireditev, župnik Boetsch. Oba sta navduševala telovadce naj še nadalje vrše lepo začetno delo. Prireditev je napravila na vse udeležence globok utis.

Blatna Brezovica. Tudi pri nas smo si osnovali svoj lastni odsek. Redne sestanke imamo vsak četrtek, h katerim pridejo redno tudi bratje z Vrhniko, za kar se jim tem potom iskreno zahvaljujemo, zlasti č. g. A. Torkarju. — Telovadit hodimo na Vrhniko in tudi sestankov, ki jih prireja vrhniški odsek, se redno udeležujemo. — Bog živil!

Breže. Orlovski odsek je imel redni občni zbor 21. decembra 1919. Po obnovitvi odseka je bilo pet sej. Na istih so se obravnavale vse tekoče zadeve odseka. Odsek se je udeležil prireditve v Selcah, Celju, Št. Vidu in Ločah. Telovadbo članov je vodil načelnik sam. Nato se je vršila volitev in izid volitve so vzeli navzoči z odobravanjem na znanje. Za predsednika je bil izvoljen br. Rudolf Kleindienst in za načelnika br. Janko Rozman. Pri slučajnostih se je oglasil k besedi zvezin predsednik br. J. Pirc, ki je bil ta dan povabljen. Poudarjal je važnost orlovske organizacije in njeno podlago v krščanstvu. Navduševal je fante k društvenem delu, ki naj ga vrše pri fantovskih večerih. Navduševal jih je tudi za pridno telovadbo, da pokažejo pri raznih prireditvah, kaj znajo. — Nato se je sklenilo, da se vrše fantovski večeri vsakih 14 dni in redne mesečne seje. — Poživljeni odsek in novoustanovljeni naraščaj naj neustrašeno delujeta. Kljub nasprotovanju gotove brezjanske in mošenjske klike naj fantje pokažejo, da se ne ustrašijo pokazati katoliške misli. — Bog živil!

Dijaški orlovski odsek v Celju. V nepozabnem spominu ostane marsikateremu dijaku celjskih zavodov 18. november 1919. Bil je dan ustanovnega shoda tukajšnjega odseka. Lepo število navdušenih fantov se je zbralo, da poslušajo nagovor br. Stakneta in br. Oberžana, ter začne s trdno voljo delovati za našo sveto stvar. Močni živio-klici so zaorili po dvorani »Belega vola«, ko je izročil br. Oberžan navzočim pozdrave od našega prvoboritelja g. dr. Korošca in od bratov v Ljubljani. Govornika sta v kratkem podala namen Dijaškega Orla, nakar se je izvolil odbor, ki je takoj začel delovati za odsekov procvit. — Fantovski večeri so se vršili dosedaj skupno z onimi celjskega orlovskega odseka; bodo pa vnaprej tudi ločeni. Telovadba je dvakrat na teden za člane (33) in dvakrat za naraščaj (50). Obiskujejo povprečno po 30 + 45. V splošnem vlada v mladem odseku veliko navdušenja za orlovsko misel, kar nam je potrebno danes bolj ko kedaj prej. Vsem bratskim odsekom: Bog živil!

Dijaški Orel, Ljubljana. Ustanovljen je bil naš odsek začetkom oktobra 1. 1919. Vstopilo je vanj okrog 80 dijakov-srednješolcev, ki telovadijo v

dveh oddelkih, v začetku po enkrat, sedaj od januarja po dvakrat na teden. Naučili smo se do Božiča poleg nekaterih vaj na orodju članske proste vaje, sedaj pa smo začeli z vajami s palicami. Fantovski večeri se vršijo redno vsakih 14 dni. Na njih se poroča o sklepih odbora, okrožja in O. Z., potem o raznih načrtih, dajejo se bratom navodila in podobno. Nato sledi predavanje, ki se tiče predvsem orlovstva. V začetku smo na njih prebirali tudi »Zlato knjigo« in se tako pripravljali za sprejem. Ta se je vršil 16. novembra 1919 v veliki dvorani Uniona. Z nami vred so bili sprejeti tudi Orli iz orglarske šole, tako da nas je bilo sprejetih okrog 100. K sprejemu so prišli zastopniki vseh dijaških Orlov v Sloveniji. Ustanovilo se je ob ti priliki dijaško orlovsko okrožje, ki šteje devet odsekov. Pri sprejemu so prvič nastopili naši vadiitelji s prostimi vajami. Sredi januarja pa so priredili tekmo, na kateri je imel vsak član priliko pokazati, kaj zna.

Orlovski odsek »Triglav« na Dovjem se je ustanovil in že živahno deluje. Nismo se ustrašili nevernih Tomažev, ki so in ki še sedaj majo za glavami, polnimi nam nasprotnega duha. Naš Orel raste in se razvija, neumni Tomaži pa strmijo. Bratje, naprej; korajža velja! — Bog živil!

Kamnik. Naš Orel čisto lepo deluje. Saj ima tudi v resnici vse pogoje za to: Lepo število članov, delaven odbor, dobro tehnično vodstvo, primerne prostore, vzpodbudno tekmo na eni strani v nasprotnikih, na drugi v sestrah Orlicah, ki nas s svojo pridnostjo hočejo kar prekositi. Gojimo redno telovadbo in imamo skoro vsak teden fantovske večere, na katerih se včasih kaj modrega in koristnega pomenimo, včasih se pa tudi samo pošteno nasmejemo in kakšno zapojemo pod spretnim vodstvom g. Heybala. Ene dobre lastnosti pa pogrešamo pri naših fantih: Nimajo resne in vztrajne volje, da bi tehnično napredovali. Če se bližja kje kak javen nastop, so nekaj časa vsi polni ognja, ko je prireditev za nami — se poleže tudi gorečnost! Bratje, ne mislimo le na postavljanje na zunanaj, v odseku samem mora vladati delavno življenje! — Zadnja odborova seja je sklenila, da se vpelje posebna telovadba obrtnega naraščaja ob sredah in nedeljah zvečer. Vodstvo je bilo poverjeno br. Janku Levičniku. Od te nove naprave pričakujemo mnogo sadu. — Ljudskošolski naraščaj je v požrtvovalnih rokah br. Ludvika Štefule. Kako resno deluje, je pokazal v nedeljo 8. februarja, ko je imel v Kamniškem domu javen nastop. Ta dan so naši Orlici želi obilo hvale od strani navdušenega občinstva. — Naj še omenim sklep odboro ve seje, da se bodo tudi člani pokazali kmalu enkrat v Domu. Bojimo se namreč, da nam bo vojaščina kmalu vzela več delavnih bratov, zato smo določili javno prireditev še pred mladjo. Bratje, na delo torej! — Pred kratkim se je poslovil od nas vrlji brat Pantar, ki je odšel v službo na Koroško. Želimo mu v novem delokrogu mnogo orlovskih vspehov. Bog živil!

Komenda. Delamo in uspeh svojega dela smo javno pokazali dne 25. prosinca, ko smo priredili javen nastop v društveni dvorani. — Br. Korbar Ivan, naš tajnik, nam je v svojem govoru poklical v spomin lepoto našega dela; br. Bekjan Boštjan nam je navdušeno deklamiral. Napravili smo proste vaje, vaje s palicami s spremljanjem harmonija in petja. Zanimiva je bila naša javna šola. Vsak izmed nas je dobil po dve vprašanji, eno načelno, drugo gospodarsko-politično. Odgovarjali smo še kar korajžno. Le pri orodni telovadbi smo še bolj mladi, pa bo že vedno boljše. — Bratje, bodimo vztrajni, neupogljivi, bodimo ljubitelji discipline,

bodimo pravi Orli in svet se nam bo čudil. Le čvrsto naprej, mariborski tabor je vedno bliže in tudi doma moramo na prostem po letu nastopiti, da pokažemo, kaj smo in kaj hočemo biti. Komendski Orel naprej! Bog živi!

Kropa. Na Svečnico, 2. februarja 1920, popoldne smo ustanovili pri nas Orla. Obenem je bil slovesen sprejem novih članov. Sicer smo se fantje že zbirali od Božiča v zadruzi in telovadili, organizirali smo se šele pravzaprav sedaj. Slovesno obljubo je napravilo 20 članov. K ustanovitvi je prišlo 11 Orlov in Orlic iz Kranja, dalje nad štiri-deset Orlov in Orlic iz Radovljice in Kamne gorice. Mnogo med njimi jih je bilo v krojih. Pri prireditvi je zapel društveni moški zbor orlovske himne, mešani zbor pa Nedvedovo: Našo zvezdo. Nastopili so tudi novi člani Orla v Kropi in pokazali, do so že pred ustanovitvijo pridno telovadili, dalje bratje-telovadci, naraščaj ter Orlice iz Radovljice. Občinstva se je udeležilo prireditve toliko, da je bila prostrana dvorana zadruge polna. Z zanimanjem so sledili prostim vajam. Načela in kaj hočemo doseči z našo orlovsko organizacijo sta jim pojasnila oba podpredsednika Orlovske zveze.

Radovljica. Odkar se je poživil naš Orel, še nismo podali v javnost nobenega poročila. Naj torej danes na kratko poročamo o našem delovanju. Takoj po vojni je bilo v društvu nekaj fantov, ki so pridno zahajali v dvorano in prirejale igre, a o ustanovitvi Orla niso hoteli ničesar slišati. Šele julija meseca preteklega leta, ko se je udeležilo nekaj naših fantov (celo v krojih) orlovskega tabora v Celju in so videli, kako močna je že orlovska četa, so se naenkrat ojunčili in so hoteli na vsak način tudi v Radovljici ustanoviti Orla. Sklicali smo občni zbor. Povabili smo br. dr. M. Justina, ki se je z veseljem odzval in nas navdušil še bolj za orlovske ideale. Vpisalo se je takoj nekaj fantov, ki so si izvolili tudi svoj odbor. Ker imamo lepo dvorano in nekaj telovadnega orodja, so fantje pridno začeli telovaditi in čeprav smo bili sami novinci, je pri javni telovadbi v Ločah na Koroškem nastopilo pri prostih vajah že pet članov. Po dvo-dnevnem telovadnem tečaju, ki se je vršil dne 8. in 9. decembra v Ljudskem domu v Radovljici, so se fantje z vso vnemo poprijeli telovadbe in pristopilo je še nekaj novih članov. Decembra meseca smo imeli drugi občni zbor, kjer smo si izvolili nov odbor. Kaj smo dosegli v tem kratkem času, je pokazal naš prvi javni nastop 18. jan. t. l. v naši dvorani. Po splošni sodbi je telovadba prav dobro uspela. Splošna sodba, tudi nasprotnikov, je bila, da kaj takega niso pričakovali od nas v tako kratkem času. Ker se nam je telovadba, združena z veselico, tudi v gmotnem oziru proti vsemu pričakovanju dobro obnesla, smo naložili od čistega dobička 1000 K za člane in 1000 K za članice v Kmetško hranilnico v Radovljici za orlovski tabor v Mariboru. Fantje, neustrašeno naprej po začrtani poti! — Bog živi!

Semič. Orel se je zbudil k novemu življenju tudi pri nas. Šteje že 43 članov, med njimi 10 diakov. Sestankov smo imeli doslej 11. Beremo »Zlato knjigo«, en brat dijak je imel lepo predavanje. Telovadimo vsako nedeljo. Pogrešamo le dobrega prostora, pa tudi tega si hočemo oskrbeti. Udeležil se je odsek po zastopnikih tečajev v Črnomlju in Ljubljani. »Mladost« ima 10 naročnikov. Bratje! Bodimo redni pri sestankih in telovadbi! Odločno, brez strahu, po začeti poti naprej!

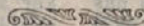
Sv. Peter v Ljubljani. V našem odseku je zavelo iznova novo življenje, ki se opaža zlasti na fantovskih večerih. Od srede novembra do konca decembra smo jih priredili šest, na katerih smo obravnavali: o disciplini, zgodovina Orla, narod in ljubezen do naroda, vera in narodnost, narod in Orel, ali in zakaj naj se Orel javno udeležuje cerkvenih opravil in manifestacij, razmere v Češko-slovaški republiki. Silno živa je bila debata, tako, da smo se tuintam razgovarjali do tri ure in še dalje. Priredili smo tudi dva čajna večera s petjem, deklamacijami in govori. Istotako smo sodelovali pri prireditvi v Ljudskem domu, ki jo je O. Z. priredila kot akademio na čast fantom, ki so se udeležili tečaja J. K. Z. Nastopili so bratje, sestre Orlice in naraščaj. Preko nasprotnikov, preko očitanih in zasmehovanih hodimo neustrašeno naprej, začrtana nam je pot, postavljen cilj in zagotovljena zmaga; vodijo nas ideje vzvišene in poštene, postavljene na neomajnem temelju krščanstva. — Bog živi!

Vič. Z največjim veseljem se pripravljamo na orlovski tabor v Mariboru. Vsako prsto minuto porabijo posebno tekmovalci, ki se pripravljajo tudi za odsekovo tekmo, ki se bo vršila v treh oddelkih že v mesecu maju l. 1920. V Mariboru se bomo udeležili tekme v vseh oddelkih in sicer 2 za prvenstvo, 2 do 3 v višjem oddelku in na brže ena vrsta v nižjem oddelku. Na odsekovo tekmo bomo pa postavili skupno 20—25 telovadcev. Vaje za odsekovo tekmo je sestavil domači vaditeljski zbor. Sicer telovadcev nimamo veliko, zato se pa tisti, kolikor nas je, toliko bolj trdno držimo. Največ upanja nam daje dijaški ter šolski naraščaj, ki dobro napredujeta. — Bog živi!

Vrhnik. Delamo po načrtu. Telovadnica vedno polna; sestanki obilno obiskani. Pripravljamo se za svoj lastni nastop doma. Po svojem odboru obiskujemo sosedne odseke ter jim pomagamo, zlasti v tehničnem oziru. Imeli smo dva tečaja, katerih so se udeležili vsi v okrožju spadajoči odseki. V kratkem napravimo skupno skušnjo za nastop v Mariboru. Bog živi!

Vrhnik. Naše delo gre smotreno naprej. Ustanovili smo pododsek Blatna Brezovica in pa orlovski odsek v Žažarju. Pa tudi v središču Vrhnik se je pričelo gibati. — Priprave za mariborski tabor vrlo napredujejo. V tekmo nižjega oddelka postavimo dve vrsti, v višji oddelek eno vrsto, in tudi za prvenstvo se mogoče eden priglasil. Za sklad tudi nabiramo. V ta namen pričakujemo tudi kaj podpore od veleglednega društva »Žlica«. — Sestanke imamo redno vsak torek. Da so vsestransko bogati, oskrbita br. Marolt in br. Furlan. — Poročil se je okrožni trobentaški vaditelj brat And. Dobrovoljc z gđčno. Marijo Voljč. Mlademu paru naše bratske čestitke! — Tem potom opozarjamo vse brate, da se gotovo naročijo na »Mladost«. Tozadevno se obrnite na br. okrožnega načelnika Fr. Petrovčiča. — Vsem bratom pa: S svežimi močmi, v jutru dneva na delo, v procvit naše mlade kulture! Bog živi!

Žažar. Dne 15. prosinca so nas posetili bratje z Vrhnik. Po jedrnatih govorih br. Torkarja in br. Marolta smo se okorajžili in ustanovili svoj lastni odsek. Pristopilo je takoj 22 fantov. Osnovali smo takoj tudi svojo lastno godbo. Žal, manjkata nam še dva instrumenta. — Fantom pa: Mi na mlajši vrhniškega okrožja, pojdimo po jasno začrtanih načelih naprej, da postanemo v napredku močni in silni! Bog živi!

Prave poslušnosti, ki se zahteva od vsakega Orla, nedostaje še marsikje v veliki meri. V odseku je nered, vsak hoče gospodariti za sebe. Kdor je enkrat sklenil in se odločil, da bo Orel, mora poslej tudi živeti po orlovskih načelih. V vsaki organizaciji je treba složenega in enotnega delovanja vseh članov, če se hoče kaj doseči. Ne gre torej, da bi vlekel vsak na svojo stran. Orel se mora odreči vsakim zasebnim nameram; smoter mu mora biti napredek celokupne orlovske organizacije. Predvsem je treba reda in discipline v telovadnici. Bratje, poskrbite sami, da bo odsek res vzoren in v ponos orlovskih vrst!

Naše delo. Pismo, ki ga je poslal uredništvu brat z Dolenjske, slove:

Dragi brat! Orlovska misel napreduje kljub vsem nasprotstvom in zaprekam, ker je v naši mladostni organizaciji vedno dovolj poguma, vztrajnosti in bratske ljubezni. Zavedaj se velikih in težkih nalog, ki jih je mogoče rešiti le z delom in s požrtvovalnostjo. Prava ljubezen zahteva žrtev, prava ljubezen zahteva, da tisti, ki stoje v prvih vrstah, mislijo na vse male, uboge in ponižane in jim služijo. Tako ljubezen rodi le krščanska demokratična zavest in prepričanje. Kdor zlorablja krščanstvo v lastno korist, gor'e mu! **Zidati moraš na načela in ne na ljudi.** Nikdar ne smeš pozabiti zlatega rekla pokojnega dr. Kreka, ki je tolikokrat vzkliknil: »Proklet bodi, kdor zida na človeka!« Dobimo ljudi, ki silno veliko govore, a malo store. Za te naj velja načelo: »Malo govoriti, veliko delati!« Vzgajaj najprej samega sebe, da tvoja krepost daje drugim vzgled, da tvoj značaj oplemeniti duše drugih. Premačaj samega sebe in izvojeval si največjo zmago. Vera ti daje največjo moč! V veri je tičala moč naših pradedov in naših prababic, ki so vzdržali svojo narodno lastnost, narodne šege in običaje ter duševno in telesno čvrstost kljub tisočletnemu zatiranju in preganjanju. Bil si vojak skozi pet let, skusil si mrzlo rusko zimo, trpel glad in in težke bolezni po italijanskih bojiščih. Vztrajal si pod pritiskom, prisiljen. Ostal si žilav in vztrajen. Kar si tam delal primoran, delaj doma iz ljubezni! Naš narod je majhen. Majhni narodi napredujejo in zmagujejo le, ako so inteligentni in žive npravno. Priča nam o tem grška zgodovina. Grki so bili najnadarjenejši narod starega veka. V velikih bojih proti Perzijanom so zmagali, ker so bili telesno krepki, zdravi in vztrajni. Te vztrajnosti in žilavosti so se navzeli v svojih telovadnicah. Propadli pa so, ko so se pomehkužili in gledali le na zu-

nanjost, duševnost pa so zanemarjali. Treh velikih sovražnikov se moraš varovati: Pijanstva, grdega življenja in tobaka. Bodi vzdržen v kajenju in pijači! Živi pošteno in krepostno! Vojška je naš narod silno skvarila. Globoke rane je zasekala v našem družinskem in javnem življenju. Orel je v prvi vrsti poklican, da te rane celi, da se naš narod zopet očvrsti in okrepi. Jugoslavijo smo dosegli. Ujedinjeni živimo med seboj Slovenci, Hrvati in Srbi. To ujedinjenje nam je prineslo zlato samostojnost. Iztrgali smo v diplomatskem in orožnem boju Madžarom Prekmurje in Medžimurje, velik del Banata in velik del slovenskega Korotana in slovenski Štajer. Ako bi bili danes pod avstrijskim režimom, bi veljal za nas rek: Gorje premaganim! bi nam klicali, mrlji bi glada kakor umirajo nemški Avstrijci. Naš narod še ni celotno združen. Naš največji narodni sovražnik na jugozapadu drži v svojih krempljih najlepši biser Slovenske in Hrvatske, naše Goriško in Primorje. Toda temelj imamo, ki na njem lahko zidamo in delamo za lepšo bodočnost jugoslovanstva. Ako bi se bilo kolo zgodovine drugače obrnilo, bi nas Nemci zmleli v petdesetih letih. Kdor tega ne uvidi, je spal zadnjih dvajset let. Zato pa hvala našim katoliškim prvoboriteljem za ujedinjenje. Tisti, ki danes mečejo blato nanje in jih hočejo proglasiti za nasprotnike države, so ob dneh največjih bojev in nevarnosti molčali. Zavedaj se tega in bodi ponosen, da si Orel! Bog živi! Tvoj Ivan.

Mi visoko letamo in nizko padamo, ker nedostaje trdne volje, ki bi nas vzdržala v višini in premagala ovire. Skromni se vedno oziramo, kje bi se dalo kaj doseči brez truda, ali če ne brez truda, kje bi bilo kar najmanj truda. — Tako nam očita pisatelj v neki znani povesti. Le kar priznajmo, da smo takšni, obenem pa sklenimo: **poboljšati se!**

Ni je sreče, kjer ni miru; ni miru, kjer ni Boga. Izvori prave sreče so: mirna vest, spodobni nameni in poštena dejanja. Človek je tem srečnejši, čim več ljudi je osrečil. Srečen bodeš le tedaj, ako se trudiš za tujo srečo. Sreča je krogla, ki za njo tečemo, dokler se taka; a kadar se ustavi, sunemo jo zopet z nogo. Sreča, ki si jo domišljujemo, zatemni nam srečo, ki jo imamo. — Stari pregovori trde to, in »starih pregovorov ne preziraj, ker se ne pripovedujejo zastoj,« piše Tomaž Kempčan v knjigi »Hodi za Kristusom«. Mi pa le vse preveč radi iščemo sreče, kjer je ni in pozabljamo pri tem obenem na višji smoter življenja.

Kaj bo z delavsko mladino? — To vprašanje nehotе vznemirja ne le skrbne matere, ki že omagujejo pod težo vzgojnih dolžnosti, kar je mož odšel na vojno in se več ne vrne, tudi vse one, ki jim je vzgoja mladine toplo pri srcu. Če pogledamo danes v tovarne, obrtne delavnice in stavbna podjetja, vidimo povsodi veliko število napol doraslih fantičev. Je pač prav, da se zgodaj privadijo rednemu delu in se tako usposobijo za poznejše življenje. Napačno pa je to, da se tudi s pretežkim delom škoduje zdravju in telesnemu razvoju delavske mladine. Pisec teh vrstic je sam opazoval, kako so fantiči tekmovali pri razkladanju sodov, železa in drugih surovin, kateri se bo izkazal najmočnejšega, in dogodi se, da si fant pokvari zdravje za celo življenje, ali pa mora tudi v prezgodnji grob. In če jim poleg tega še manjka zadostne in tečne hrane, v zimskem času pa tople obleke, je jasno, da v rasti zaostajajo. To so nekateri glavni vzroki, ki kakor posledice dolgotrajne vojske škodljivo vplivajo na telesni razvoj delavske mladine.

Še bolj žalostno pa je z našo mladino v duševnem in moralnem oziru. Iz domače hiše pridejo vsaj povečini še zdravi in pošteni. V velikih podjetjih pa živijo v večjem številu tovarišev približno enake starosti. Med njimi pa je skoraj vedno kak sprijen, hudoben tovariš. In to, recimo naravnost peklensko seme, učinkuje na pošteno krščansko življenje mladine, kakor kužni bacili na človeško zdravje. Zelo redke so izjeme, da fant, ki je več let v taki službi, ostane nepokvarjen. Da vidimo kako se s prisluzenim denarjem gospodari, stopimo z mlado družbo v gostilno, seveda najraje v tako, kjer stoji v kotu godbeni avtomat ali pa gramofon. Tu se često denar kar razsiplje za pijačo, godbo in cigarete. Tu plešejo, kolnejo v najmanj petih jezikih, ter uganjajo neumnosti, ki jih tu ne morem zapisati.

Samoobsebi se razume, da imajo socialni demokrati lahko delo, da spravijo tako pokvarjeno mladino v svoje organizacije ter jim s svojimi, cerkvi in krščanski morali sovražnimi spisi, uničijo zadnjo trohico smisla za pošteno življenje. Z veseljem se pa mora priznati, da je naš Orel v tej zadevi že veliko dobrega učinil. V tej organizaciji je mnogo privlačne sile, ki fantom daje pouka in razvedrila, da se lažje izognejo slabi družini ter ostanejo dobri in pošteni. Zato Orel krepko razprostraj svoja krila in ščiti tudi našo delavsko mladino — našo bodočnost! — Anton Jezeršek, strojarski pomočnik.

Jugoslovanski centralni športni savez. Ustanovna skupščina je bila 14. decembra 1919 v Zagrebu. V njem bodo združene vse športne zveze v Jugoslaviji. Hrvatski obstoječi savezi posameznih panog športa pa razširijo delokrog na celo Jugoslavijo.

Jugoslovanski olimpijski odbor se je ustanovil v Zagrebu 14. decembra 1919. Namen mu je zbirati sredstva za udeležbo Jugoslavije na olimpijskih igrah in podpiranje razvoja vseh panog športa v Jugoslaviji. Na ustanovnem zborovanju so bili poleg zastopnika iz Hrvatske zbrani tudi odposlanci iz Slovenije in Srbije. Slovence so zastopali: dr. Žižek, dr. Berčič, inž. Bloudek in Joso Gorec. Dr. Žižek je določen za podpredsednika odbora. Določitev pododbora v Ljubljani je bila 22. decembra 1919. Izid nam ni znan. Orlovska zveza ni bila vabljen nikamor. Sicer nas pa takšno »preziranje« prav nič ne boli. Za odposlanca v mednarodni olimpijski odbor sta določena major S. Dukić in dr. Fr. Bučar.

Češkoslovaški skauti B. P. (angleški naziv Bi Pi po ustanovitelju angleških skautov Badia-Powela) imajo organizacijo, ki šteje nad 4000 članov. Slavnostni sprejem članov so imeli 28. oktobra 1919.

OMIKA IN PROSVETA

Dr. Karl Capuder, **Naša država.** Cirilova knjižnica, 1. zvezek. Maribor 1919. Tisk in zaloga tiskarne sv. Cirila. Cena s poštino K 4'20, brez poštine K 3'50. Strani 102. — Našemu izredno delavnemu Orlu, gimnazijskemu profesorju na državni gimnaziji v Mariboru br. dr. Karlu Capudru, moramo k izdaji tega dela iskreno čestitati in sicer predvsem za to, ker to njegovo delo zasluži priznanja. Brat dr. Karl Capuder je več strokovnjak in

pisatelj v zemljepisni in zgodovinski vedi. Treba je vprašati samo njegove učence, če ravno študent maloda nikdar ni zadovoljen s svojim profesorjem, kako se spoštljivo in s svojo študentovsko pohvalo izražajo o njem. Prav po zaslugah in znanju! — Malo je še danes ljudi pri nas, ki bi nekoliko natančneje poznali svojo jugoslovansko državo. Tudi primernih knjig ni za to. Pričujoča knjižica je pa kakor nalašč, da se vsaj v velikih obrisih se-

znanimo z zemljo, ki jo imamo v svoji posesti in z njenimi prebivalci, bogastvi itd. Zato bo treba vzeti knjižico v roke in se učiti! **Važno za vse orlovske odseke je, da si knjižico nabavijo in da se napravi vrsta razgovorov o njeni vsebini na fantovskih večerih.** Čeravno je napisana knjižica predvsem za šole, bo br. dr. Karl Capuder gotovo vzradoščen, če jo bodo brali in upotrebljali tudi Orli.

Oton Župančič, *Mlada pota*. 1920. Izdala in založila »Omladina« v Ljubljani. Vezana knjiga stane 12 K. — To je knjiga, ki sem je poleg Ivan Cankarjeve »Podobe iz sanj« najbolj vesel. Malokje in redkokdaj se more človek naužiti takšne umetnosti, kakor jo najdemo ravno tukaj. O Župančiču, pesniku-umetniku, mi sploh ni, da bi govoril, naznaniti moram na tem mestu samo to: izšla je knjiga pesmi, izbranih povečini iz zbirk »Čaše opojnosti«, »Čez plan«, »Samogovori«, ki jo moremo postaviti brez pomisleka v dolgo vrsto svetovnih leposlovnih del. Kaj je temnega v tej

knjigi? Dosleden svojemu prepričanju moram reči: pač nekaj, kar moti na nekaterih mestih skladnost kakor jo doživlja duša katoličana, drugače pa mirno klobuk v roke in poklon spoštovanja in priznanja. To-le sem hotel povedati na tem mestu!

Simon Gregorčič, *Poezije*. Životopis napisal dr. Ivan Dornik. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 12 K. — Simon Gregorčič je menda našemu ljudstvu najbolj poznan in priljubljen pesnik. Njegove pesmi so prikladne preprostemu mišljenju in pri tem vendar globoke, na svoji umetniški lepoti nič ne izgube. Zato je z njegovo novo izdajo I. zvezka, ki obsega večino Gregorčičevih najlepših in najboljših pesmi, predvsem ustrezno narodu, ki jih bo vedno in vedno rad prebiral. Orli, vzemite tudi vi to lepo darilce večkrat v roke in poberite v njem! Naj vam ne bo lepota in umetnost tuja mačeha, tudi ž njima se je treba seznaniti in sprijazniti.

Migljaje za naše fantovske poučne sestanke nam daje br. Filip Terčelj iz Škofje loke. Zdrave misli obsegajo, porabimo jih, korist od njih more biti precejšnja. Pravi: Koraki, s katerimi nastopa Orel so veliki. Ne mislimo tega v telovadnem pomenu, pač pa v organizatoričnem. Hitro prodiranje pa zahteva obilnejše in točnejše preskrbe. Čim večja četa koraka čez mostišče in čim hitrejši koraka, tem močnejši in globokejši morajo biti pontoni. Umestno je torej navodilo O. Z. v decemberski okrožnici: Poglobimo se v fantovskih večerih. Za te večere, ki so naše dušne gimnazije, je potreba še prav posebno preskrbeti tečne, prijetne hrane — pa to še ni vse — glavno je, koristne hrane! O predmetu pri fantovskih večerih se je veliko razpravljalo, ravno tako tudi o kakovosti tega predmeta. Zahteva se, da je zanimiv, globok — in samo po sebi umevno — praktičen. Na zadnjo lastnost se pa velikokrat pozabi, oziroma se jo nevede prezre. Razlog je v tem, ker se večkrat »predava po šolsko« in se imajo fantje za učence, ki zvesto drže roke na klopi, misli jim pa romajo po deveti deželi. In to je napak! Vsakega fanta, ki se udeležuje fantovskega večera, moramo imeti ne več za učenca, ampak za moža — bodočega gospodarja, volivca itd. in ga tudi temu primerno vzgajati. — Velikokrat tožijo: ko bi mi imeli le nekaj mož, ki bi znali nastopiti — pa kaj, ko imaš same »kimavce« — sicer poštene, a neuporabne! Odtod tudi tisto očitanje: duhovnik mora biti pri vsaki stvari zraven!

Razumljivo! Nimaš drugega — se ne moreš nanj zanesti, ali drugače povedano: praktično vzgojenih in izobraženih ljudi manjka. To vrzel naj bi pa dopolnjevali fantovski večeri. Pa kako? Naj govori praksa! Pri fantovskem večeru imaš fante, ki bodo v kratkem samostojni gospodarji, volivci, občinski odborniki, ali odborniki pri hranilnicah, krajnih šolskih svetih, različnih zvezah itd. — Zna se pa zgoditi, da vsi imenovani ne bodo niti pri enem fantovskem večeru slišali nič praktičnega, ne o sodnji, ne o davkih, ne o občinskih dokladah, hranilnicah itd. Čez leto pridejo v različne odbore — kot »kimavci«. Nič čudnega! Zato pa izrabimo priliko! Kako? So kraji, kjer je voditelj fantovskih večerov sam nase navezan. Ne ve si pomagati! On sam je znabit občinski odbornik, vodi hranilnico, plačuje davke — toda praktično še ni o teh stvareh razpravljal. V tem slučaju vzemi v roke pripravne knjige, preglej svojo prakso in začni! — Za prvi fantovski večer napovej: sejo občinskega odbora! Pred napovedanim dnem izberi fante, ki bodo zastopali odbor. Enega odloči za župana, nekaj svetovalcev in odbornikov ter jim daj vsaj osnovna navodila že zasebno. Na določeni večer pridejo fantje. Odbor se vsede k posebni mizi. Kako nazorno lahko orišeš sestavo odbora! Predpiši dnevni red: Občinske doklade, ubožnica, občinska pota. Na te posamezne točke naveži poduk. Ob koncu fantovskega večera — otvori se'o. Nato naj poskusi otvoriti sejo župan. Vsak izmed odbornikov

naj stavi vprašanje iz točk dnevnega reda. Neverjetno je, kako živahno vpliva ta poizkus na fante. Koliko poduka, zabave in prav očitvidne koristi donašajo ti praktični poizkusi, če jih večkrat izmenoma ponavljaš. — Iste poizkuse lahko izvršiš pri seji krajnega šolskega sveta, pri hranilnici itd. Prav je, če se ob tej priliki fantom pokažejo tudi knjige: dnevnik, hranilne knjižice, oziroma, če se jih pelje naravnost v urad. — Seveda nekoliko težje gre v strokah, kjer voditelj ni znabiti sam popolnoma izvežban, n. pr. v sodnijski stroki. V krajih, kjer je sodnija in kjer je nastavljen kak mož krščanskega mišljenja — se tem težavam hitro odpomore. Povabi ga, naj pride k fantovskemu večeru, prinese naj s seboj par listin kakor vzorce: n. pr. zemljiško knjigo, in naj praktično pokaže, kako se je vesti v danem slučaju. Čeprav se da predavatelju nagrada — preplačati se ga itak ne more, ker je korist neprimerno velika. — Najbolj aktualna državljanska dolžnost in pravica obenem so volitve. Naravnost neodpušljivo bi bilo, ako ne bi pri fantovskem večeru razpravljali o njih. Sedanji nameravani občinski volivni red zasluži, da vsak član Orla spozna njegovo nedemokratsko, strankarsko namero. — Kajpada ni vsako mesto Jeruzalem — povsod ni mogoče vsega izpeljati. V tem slučaju pa toplo pozdravljamo gospodarsko-politične tečaje, ki naj bi jih vodili par dni, oziroma par večerov zaporedoma strokovnjaki, poslani iz Ljubljane. Taki tečaji so nujno potrebni v vsakem okrožju! V Ljubljano fantje ne morejo hoditi k tem tečajem — vsaj vsi ne. Prav bi pa bilo, ko bi Ljubljana storila po možnosti te dobrote deležne posredno vse odseke ali vsaj neposredno vsa okrožja. Isto je z gospodinjstviškimi tečaji. — To so migljaji! Prebral jih boš znabiti, prijatelj, in pozabil. Zaradi fantov, orlovske misli in katoliškega gibanja, bi te pa prosil, da jih ne pozabiš, ampak poizkušaš. Če drugega ne zmoreš, vsaj to izpelji, da boš naučil fante samostojno voditi orlovske seje. Treba bo veliko vzpodbude, napora, prigovarjanja — a uspeh bo velik: izobraženi, samostojni fantje, ki bodo lahko tudi v tem oziru javno nastopali! In takih fantov hočemo!

Zakaš smo molčali? — Drago Novak, predsednik l'utomerskega orlovskega okrožja, nam piše: Naša navada je, da raje delamo, zraven pa molčimo; in tako je bilo. Ker nas naši nasprotniki zmiraj napadajo, češ, Orel je avstrijski in je obenem podrepanik duhovščine; nadalje da ni kazal nikdar dovolj narodnega čuta in take čenče. — Dragi bratje! Pripravil sem se danes, da vam opišem le malenkost našega delovanja pred vojsko, med njo in sedaj po vojski. Naš odsek smo ustanovili leta 1912. z največimi težkočami in sicer zato: na eni strani smo bili zatirani od tukajšnjih liberalcev in njihovih družtev, na drugi strani pa od takratnih nemčurjev, ki jih je bil poln Ljutomer, na tretji strani pa od politične ob-

lasti, ki je bila popolnoma nemška ter nam je delala povsod ovire. Omenjam to-le: Prosili smo leta 1914. meseca avgusta, da bi smeli javno nastopiti v Ljutomeru; žal, varali smo se. Takratni občinski l'utomerski predstojnik, notar Thurn, in okrajno glavarstvo sta nam odgovorila: Ako pripustimo nastopiti vas Orle, prišlo bi do izgredov. — Pač pa je smel nastopiti Sokol, kadar se mu je z'ubilo. — Tukaj vas vprašam, dragi bratje, kdo je imel več politične prostosti: naši nasprotniki liberalci ali Orel? Vendar pa se nismo ustrašili. Priredili smo tisto leto štiri krasne nastope po vaseh, kjer so bili nasprotniki razočarani. — Kakor vemo vsi, je prišla nepotrebna in prisiljena vojska. Vsi bratje smo se poslavljali dne 26. juli a l. 1914. s solzami v očeh od blagih staršev, bratov in sester v svesti si, da se zopet vidimo. Žalibog, je bilo drugače. — Ko sem po prevratu dne 30. novembra 1918 pogledal našo vrsto, postalo mi je hudo pri srcu. Brat Lipovec mi je poročal, da je 8 mrtvih. Tako smo vrsto nadomestili, tako, da nam je bilo mogoče nastopiti zopet tisti dan pri manifestaciji novorojene Jugoslavije, kjer je ponosno zaplapolala naša trobojnica na balkonu osvobojenega glavarstva. Bili smo veseli in zadovoljni. Kar naenkrat je zagorel boljševizem v Medjimurju, kjer je bil požig in rop na dnevnem redu. Tukaj so naši bratje Orli z eno strojnico pod vodstvom bratov Vinko Pukšiča, Miroslava Sevrta ter veliko drugih takoj napadli tolpe, jih razpršili in vjeli. Omenim, da naših le samo okrog 20 fantov razpršilo okrog 200 organiziranih tolpskih roparjev. Na to so zasedle mažarske regularne čete Medjimurje, Prekmurje, Nemci žal tudi Radgono. Sedaj smo bili odrezani od sveta. Ni bilo pošte, ne železnice, izgledalo je kakor v Sahari. — Pač pa je bilo pokanje pušk, strojnic ter v daljavi topov zelo živahno. Omenim, da so naši brate, katerih domovi so stali tik pred sovražnim ognjem in vpadov od Mažarov in Nemcev, stali trdno kakor skala s puško v roki kakor en mož v boju za ljubo slovensko zemljo. — Pri zavzetju Medimurja smo sodelovali sledeči bratje: Miroslav Sever, Franc Sever, Vinko Pukšič, Alojz Sever, Sršen Franc, Kreft Franc, Hujsjak Matej, Kardinar Ludvik, Trstenjak Anton in Drago Novak. Drugi bratje so pa služili aktivno. — Ko smo ukrotili divje Mažare, so udrele naenkrat močne nemške čete meseca februarja v mesto Radgono, ki jo je takrat branil našaški nadporočnik Zeilhofer; žal pred trikratno premočjo je bil obkoljen. Nato je prišel gospod kapitan Sačadin k meni in mi povedal položaja. Šla sva v Medjimurje prosit pomoči in sva jo tudi dobila. Odzvalo se je 90 legionarjev z enim topom ter naš odsek korporativno 15 bratov pod mojim vodstvom. Šli smo s puško v roki v najhuši zimi v boju proti našemu sovražniku. Bil je strašen mraz. Bratje Hrvati kakor naši so se kakor levi vrgli na starega sovraga ter ga zapodili nazaj iz mesta. Z brati Orli sem bil komandiran na precej izpostavljeno postojanko, katero nam je naš poveljnik poročnik Viktor Kukovec zaukazal. — To je samo kratek opis našega prostovoljnega delovanja za predrago Jugoslavijo. Tukaj vprašam naše nasprotnike: Ali ni naš in cel Orel v Sloveniji vršil svoje dolžnosti? Vem, da tega nismo mogli vršiti, kar so vršili drugi in to je: obrekovanje, popivanje in ponočevanje. Kadar nas hočete preganjati, pomislite, da so nas nemčurji in drugi še poprej preganjali. Ker vem, da imata »Mladost« malo prostora, zato sem opisal v kratkem drugim bratom cele Slovenije naš prleški životopis, vdrugič pa pošlem sliko vseh bratov Orlov, ki so se kot legionarji-prostovoljci borili za obstoj Jugoslavije. Ključem vam bratom: Neustrašeno naprej za napredek Orla! Bog živil!

Orlovske potrebščine

ima v zalogi Gospodarski odsek Orlovske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Obračajte se edino nanj. Začasno priporoča in razpošilja:

Zlata knjiga slovenskih Orlov, nevezana . . . . . K 4—	Krogle za metanje v daljavo, lite iz železa . . . . . K 60—
Vsak Orel jo mora docela poznati in se po njej ravnati.	Telovadni črevlji . . . . . „ 60—
Mladinske in telovadne igre . . . . . „ 6—	(Pri naročilih navedite vedno številko velikosti noge.)
Za slehernega načelnika neobhodno potreben učni pripomoček v telovadnici, zlasti še za one, ki vodijo naraščaj. Priporoča se tudi vsem šolskim vodstvom.	Orlovska pesmarica . . . . . „ 3—
Mladiška telovadna organizacija . . . . . „ 1—	(Pri naročilih nad 20 izvodov K 2'50 iztis.)
To je sicer star pravilnik Orlovske zveze, a še vedno uporaben, posebno za ustanavljanje novih odsekov.	Dr. Fr. Kimovec, 'Staroslovska sv. maša, posamezen glas' . . . . . „ 2—
Sprejemnice za člane (diplome) „ 4—	Trakovi z napisi za surke, vsak „ 2—
»Mladost«, letniki 1915 do 1918 (letnik 1919 nepopolen), vsak po „ 5—	Orlovski znaki so pošli in je naročena nova pošiljatev.
Partiture za klavir orlovske himne, prostih vaj, vaditeljskih, za naraščaj itd. po K 5— in . . . . . „ 10—	Orlovske čepice (števil. 50—55) so v delu in jih lahko naročate že vnaprej. Cena bo okoli 50 K.
	Telovadna obleka (majica in hlače) je naročena. Stala bo po proračunu okoli 150 K in upamo, da nam bo doposlana do aprila t. l.
	Blaga za kroje vsled previsoke cene ne moremo nabaviti.
	Zavojnina in poštnina se zaračuna posebej.

Iz osrednje pisarne Orlovske zveze.

Osrednja pisarna O. Z. je v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, III. nadstropje. (V h o d skozi knjižnično dvorano K. T. D., tretja vrata levo.)

Uradne ure so vsak delavnik od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne.

Predsednik in tajnik uradujeta vsak delavnik med 4. in 6. uro popoldne. Ta čas so v pisarni navadno še tudi nekateri drugi člani predsedstva in vaditeljskega zbora O. Z. ter okrožni poročevalci.

Kdor pride v Ljubljano naj se zgleda v primernem času redno v pisarni O. Z., kjer bo dobil za delo v orlovskem odseku vsa potrebna pojasnila in navodila. V pi-

sarni je tudi dopisna knjiga, kamor naj zapiše svoje prošnje in želje.

Dopisi se naslavljajo edino na naslov: Orlovska zveza, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna in ne na posamezne osebe (predsednika, okrožne poročevalce, tajnika itd.) Držite se strogo vsi tega!

Ves denar se pošilja edino po pošt-nih položnicah na čekovni račun Orlovske zveze pri pošt-nem čekovnem uradu v Ljubljani št. 11.456. Zahtevajte vedno poštne položnice.

Naročnina »Mladosti« se pošilja edino na upravnništvo »Mladosti« (kjer se tudi list naroča, ne pa uredniku ali Orlovski zvezi) po pošt-ni položnici na čekovni račun št. 10.660.

Dogodki.

Prejeli smo, kar z veselem priobčujemo: Gospod urednik! — Pošiljam Vam v ponatis — če ne drugje, vsaj na platnicah — nekaj vrstic, ki so mi jih dozdam vrgli v koš vsi drugi listi. Ker pa vem, da priobčujete Vi tudi najslabše stvari, bodite še moje zavetišče. Z vdanim spoštovanjem Jakob Vrešek.

* * *

So dogodki med nami, ki o njih ne poroča nihče, ki se zlahka odsunejo z grobo ного, ako so ravno komu v napotje. Govorim pa, da so ti dogodki med »nami«, da o tistih z »one strani« niti ne prečmrknem. Tako se je dogodilo včeraj in se bo dogodilo zopet jutri, da je umolknil fant med nami, ki je slučajno s silo prodril v prostore za »našo« zaveso. Drugega so pa zopet oni dan »onemogočili« v družbi in delu, ker si je upal prebrati na glas iz Doma in sveta stavke: Težko je biti odkritosrčen in največ poguma je potrebno za to lastnost. Zakaj ljudi ne boš razjezil z ničimer bolj, kakor če jim pomoliš pred obličje zrcalo. Le bodi pripravljen na klcufute in pljunke. — Vsi so kričali nanj, da zabavlja in se vtika v stvari, ki jih ne razume.

Prav res, zelo predrzen je bil tisti človek, ki je hotel med sto ljudi razpečati en

izvod Velikega katekizma. Pripomnjeno bodi, ne med otroke, temveč med odrasle ljudi. Dali so mu vsak 20 vinarjev postrežnine v deželnem stolnem mestnem denarju in mu rekli, da bi pač bil moral priti pred kakšnimi dvajsetimi ali petnajstimi leti, takrat, »ko so se še učili šest božjih resnic in deset božjih zapovedi«. Neumestno se je zdelo zbranim utemeljevanje nekoga, ki je z živo vero zagovarjal in branil najlepši nauk dr. J. E. Krekove sociologije: »Vir socialnemu delu je Gospodovo srce« in so ugovarjali, da je treba vzeti nasprotnikom na prej orožje iz rok, povračati enako z enakim. »Onemogočil« se je s tem, biti še v nadalje med njimi.

K temu pa se je še pridružila beležka v časopisu tistega dne: Nekje na Danskem so igrali Shakespearjevega Hamleta. Ko je izrekel igralec na odru: »Nekaj gnilega je v deželi Danski« — se je občinstvo razburilo do skrajnosti in zahtevalo nujno zadoščenja. — — —

Vso zadevo prepuščam namreč v domač razgovor. Napolniti še prazen prostor platnic bi utegnili biti tudi zame usodno, ker se še ne nameravam »onemogočiti«.

Zato popiši ostali prostor vsak sam.

